

**Tehkää hyvää,
tavoitelkaa oikeudenmukaisuutta**

Gör det goda, sträva efter rättvisa

Kristittyjen ykseyden ekumeeninen rukousviikko

18. - 25.1.2023

Ekumeniska böneveckan för kristen enhet

Rukouspäiväjulistus ja raamatuntekstit

Böndagsplakat och bibeltexter

Herran rukous

Isä meidän, joka olet taivaassa.
Pyhitetty olkoon sinun nimesi.
Tulkoon sinun valtakuntasi.
Tapahtukoon sinun tahtosi
myös maan päällä niin kuin
taivaassa.

Anna meille tänä päivänä
jokapäiväinen leipämme.
Ja anna meille anteeksi velkamme
niin kuin mekin annamme
anteeksi velallisillemme.

Äläkä saata meitä kiusaukseen,
vaan päästä meidät pahasta.
Sillä sinun on valtakunta ja voima
ja kunnia iankaikkisesti.
Aamen.

Suomen Ekumeenisen Neuvoston
hyväksymä ekumeeninen sanamuoto

Alkuperäinen englanninkielinen aineisto:
Do good; seek justice

Pontifical Council for Promoting Christian Unity www.vatican.va
The Commission on Faith and Order of the World Council of Churches
www.oikoumene.org

Ruotsinkielinen aineisto:
SVERIGES KRISTNA RÅD
Box 14038
SE-167 14 Bromma
www.skr.org

SUOMEN EKUMEENINEN NEUVOSTO / EKUMENISKA RÅDET I
FINLAND
PL / PB 210
00131 HELSINKI / HELSINGFORS
www.ekumenia.fi

Herrens bön

Vår Fader, du som är i himlen.
Låt ditt namn bli helgat.
Låt ditt rike komma.
Låt din vilja ske,
på jorden så som i himlen.

Ge oss idag
det bröd vi behöver.
Och förlåt oss våra skulder,
liksom vi har förlåtit dem
som står i skuld till oss.

Och utsätt oss inte för
prövning,
utan rädda oss från det onda.
Ditt är riket, din är makten
och äran, i evighet.
Amen.

Motsvarar översättningen i Bibel 2000

Tehkää hyvää, tavoitelkaa oikeudenmukaisuutta

Gör det goda, strävå efter rättvisa

Aineistoa

Kristittyjen ykseyden ekumeeniselle rukousviikolle
ja muuhun ekumeeniseen hartauselämään

Material

för Ekumeniska böneveckan för kristen enhet
och för annat ekumeniskt andaktsliv

Suomennos: Mika K.T. Pajunen

Toimitus: Suvi-Tuulia Vaara ja Mayvor Wörn-Rancken

Översättning: Are Norrhava

ERITYISET KIITOKSET Minnesotan kirkkojen neuvostolle ja kansainväliselle työryhmälle, jotka valmistelivat aineiston:

SÄRSKILD TACKSAMHET riktas till kyrkornas råd i Minnesota och den internationella arbetsgruppen som förberedde materialet:

Minnesota Council of Churches:

Revd Dr DeWayne L. Davis Pastor, Plymouth United Church of Christ, South Minneapolis

Revd Jia Starr Brown Pastor, First Covenant Church, Minneapolis

Revd Anthony Galloway Pastor, St. Mark African Methodist Episcopal Church Duluth, Minnesota

Presiding Elder Revd Stacy L. Smith Presiding Elder, St. Paul/Minneapolis District African Methodist Episcopal Church

Ms Leslie E. Redmond Esq. Founder of Don't Complain Activate & Former President of Minneapolis NAACP

Revd Dr Kelly Sherman Conroy Nativity Lutheran Church, Minnesota

Revd Jim Bear Jacobs Minnesota Council of Churches

Revd Antonio Machado Evangelical Lutheran Church of America

Dr Cynthia Bailey Manns Director of Adult Education, Saint Joan of Arc Catholic Church

Revd Dr Curtiss DeYoung CEO Minnesota Council of Churches

Revd Dr Amy Gohdes-Luhman Pastor, Waconia Moravian Church, Waconia Minnesota

Kansainvälinen työryhmä - internationella arbetsgruppen:

Revd Father Martin Browne, OSB Glenstal Abbey (Ireland)

Ms Anne-Noëlle Clément Unité Chrétienne (France)

Revd Anthony Curre Pontifical Council for Promoting Christian Unity (Vatican)

Dr Masiwa R. Gunda Programme Executive for Overcoming Racism, Discrimination and Xenophobia– WCC (Switzerland)

Revd Dr Odair Pedroso Mateus Director of Faith and Order - WCC (Switzerland)

Revd Father James Puglisi, SA Friar of the Atonement, Centro Pro Unione (Italy/ USA)

Revd Dr Mikie Roberts Programme Executive for Spiritual Life – WCC (Switzerland)

Revd Dr Jochen Wagner Arbeitsgemeinschaft Christlicher Kirchen in Deutschland (Germany)

Sisällys

Herran rukous.....	2
Kristityn rohkeus syntyy syvästä luottamuksesta rakastavaan Jumalaan.....	6
Raamatunteksti.....	7
Johdanto vuoden 2023 teemaan.....	8
Raamatun miestiskelyt ja rukoukset kahdeksalle päivälle.....	15
Ensimmäinen päivä	15
Toinen päivä.....	16
Kolmas päivä.....	18
Neljäs päivä.....	19
Viides päivä.....	21
Kuudes päivä.....	22
Seitsemäs päivä	24
Kahdeksas päivä	26
Julistus kahdesta ekumeenisesta rukouspäivästä.....	28
Rukouspäivien raamatuntekstit.....	30

Innehåll

Herrens bön.....	2
Den kristnes mod kommer från en djup förtröstan på en kärleksfull Gud.....	34
Den bibliska texten.....	35
Introduktion av temat för året 2023.....	36
Bibliska reflektioner och böner för de åtta dagarna	42
Dag 1.....	42
Dag 2.....	43
Dag 3.....	45
Dag 4.....	46
Dag 5.....	47
Dag 6.....	49
Dag 7.....	50
Dag 8.....	52
Plakat om två ekumeniska böndagar.....	54
Böndagarnas bibeltexter.....	56

Kristityn rohkeus syntyy syvästä luottamuksesta rakastavaan Jumalaan

Kristittyjen ykseyden rukousviikkoa vietetään noin 120 maassa ympäri maailmaa. Tämän vuoden raamatunteksti Jesajan kirjan ensimmäisestä luvusta on voimallinen kutsu aitoon ja rehelliseen rukoukseen ja jumalanpalvelukseen. Jumalan palveleminen on sitä, että opettelemme tekemään hyvää ja tavoittelemme oikeudenmukaisuutta kaikissa kohtaamisissamme. Rukousviikon kahdeksalle päivälle valikoidut raamatuntekstit kokonaisuudessaan haastavat meitä yksittäisinä kristittyinä ja yhteisöinä eri tavoin – kuitenkin unohtamatta toivoa, jonka kristittykin löytää myös Vanhasta testamentista. Meillä on toivo Jeesuksen pelastustyössä, joka koskee jokaista kolmiyhteisen Jumalan puoleen kääntyvää yhdenvertaisesti.

Tasavallan presidentin rukouspäiväjulistuksessa todetaan, että erilaiset kriisit haastavat yhteiskuntaamme ja tuovat mukanaan ilmiöitä, jotka voivat luoda vastakkainasettelua, vihapuhetta, epäluuloisuutta, rasismia ja eriarvoisuutta eri ihmisryhmien välille. Näitä kitkemään tarvitsemme nöyrää asennetta ja rohkeutta puuttua vääryyksiin. Kristityn rohkeus syntyy syvästä luottamuksesta rakastavaan Jumalaan ja yhteinen rukous auttaa meitä elämään todeksi Jumalan todellisuutta arjessa ja juhlassa.

Uutena elementtinä rukousviikon jokaiselle päivälle on laadittu haastekysymyksiä, joita voi pohtia itsekseen tai ryhmässä. Kansainväliset rukoukset ja mietiskelytekstit on ensimmäistä kertaa mukautettu myös selkosuomeksi. Koko aineistot ovat vapaasti käytettävissä myös vuoden ympäri erilaisissa tilaisuuksissa. Rukousviikkoa on hyvä viettää yhdessä oman alueen kristittyjen kanssa: tutustuminen, yhteinen rukous ja toiminta luovat pohjaa sille, että Jeesuksen rukous yhteydestä ja ykseydestä voisi tulla eletyksi todellisuudeksi niin omalla paikkakunnalla kuin maailmanlaajassa kirkossa.

Siunattua yhteistä rukousviikkoa toivottaen,
Toimituskunta

Raamatunteksti

Jesaja 1:12-18

12 Kuka teitä on käskenyt niitä tuomaan
ja tungeksimaan minun esipihoillani,
kun tulette kasvojeni eteen?

13 Lakatkaa jo tarjoamasta turhia uhrejanne,
minä inhoan niiden savua!

Uusikuu ja sapatti, kokoukset ja juhlat –
minä en siedä teidän pyhiä juhlianne ja pahoja tekojanne.

14 Teidän uudenkuun menonne ja juhlapäivänne –
minä vihaan niitä.

Niistä on tullut minulle taakka,
jota olen väsynyt kantamaan.

15 Vaikka te levitätte kätenne rukoukseen,
minä peitän silmäni, en tahdo teitä nähdä.

Vaikka te rukoilemistanne rukoilisitte,
minä en teitä kuuntele,

koska kätenne ovat veren tahrimat.

16 Peseytykää, puhdistautukaa,
tehkää loppu pahoista töistänne,
ne ovat aina silmissäni.

Lakatkaa tekemästä pahaa.

17 Opetelkaa tekemään hyvää,
tavoitelkaa oikeudenmukaisuutta,
puolustakaa sorrettua,
hankkikaa orvolle oikeus,
ajakaa lesken asiaa.

18 – Tulkaa, selvittäkäämme miten asia on,
sanoo Herra.

– Vaikka teidän syntinne ovat verenpunaiset,
ne tulevat valkeiksi kuin lumi.

Vaikka ne ovat purppuranpunaiset,
ne tulevat valkeiksi kuin puhdas villa.

JOHDANTO VUODEN 2023 TEEMAAN

Tehkää hyvää, tavoitelkaa oikeudenmukaisuutta
(Jesaja 1:17)

Jesaja eli ja profetoi Juudassa 700-luvulla eKr. samaan aikaan Amoksen, Miikan ja Hoosean kanssa. Tämä tapahtui sellaisen ajanjakson lopulla, jolloin Israel ja Juuda olivat kokeneet suurta taloudellista menestystä ja poliittista vakautta, joka oli juontanut juurensa aikakauden "suurvaltojen" Egyptin ja Assyrian heikkoudesta. Samaan aikaan molemmissa valtakunnissa rehottivat kuitenkin myös epäoikeudenmukaisuus, epätasa-arvo ja eriarvoisuus.

Tähän ajanjaksoon kuului myös uskonnon kukoistus, joka näyttäytyi rituaalisena ja muodollisena uskona Jumalaan ja joka keskittyi temppelin uhrilahjoihin ja uhraamiseen. Tätä muodollista ja rituaalista uskontoa johtivat papit, jotka myös hyötyivät rikkaiden ja vaikutusvaltaisten antamista lahjoituksista. Kuninkaallisen palatsin ja temppelin fyysisen läheisyyden ja keskinäisten kytkösten vuoksi valta ja vaikutusvalta keskittyivät lähes kokonaan kuninkaalle ja papeille, joista kummatkaan eivät tänä aikana juuri puolustaneet sorrosta ja epäoikeudenmukaisuudesta kärsimään joutuvia. Ajan maailmankuvan mukaan (joka on toistunut läpi historian) rikkaita ja suuriin uhrilahjoihin kykeneviä pidettiin hyvinä ja Jumalan siunaamina, kun taas köyhiä ja suuriin uhrauksiin kykenemättömiä pidettiin pahoina ja Jumalan kiroamina. Köyhiä halveksittiin usein myös siksi, ettei heillä ollut taloudellisia edellytyksiä osallistua täysimittaisesti temppelin uhrivalvelukseen.

Jesaja puhui tässä tilanteessa ja yritti herättää Juudan kansan omantunnon, jotta he tunnistaisivat todellisen tilanteensa. Sen sijaan, että Jesaja olisi kunnioittanut oman aikansa uskonnollisuutta ja nähnyt sen siunauksena, piti hän sitä märkivänä haavana ja pyhäinhäväistykseen Kaikkivaltiaan edessä.

Epäoikeudenmukaisuus ja eriarvoisuus johtivat pirstaloitumiseen ja hajaannukseen. Hänen ennustuksensa tuomitsevat poliittiset, sosiaaliset ja uskonnolliset rakenteet sekä uhraamisen tekopyhänä samalla, kun köyhiä sorrettiin. Hän puhuu tarmokkaasti vähäosaisten puolesta korruptoituneita johtajia vastaan ja perustaa vanhurskauden ja oikeudenmukaisuuden yksin Jumalaan.

Minnesotan kirkkojen neuvoston nimittämä työryhmä valitsi rukousviikon päätekstiksi tämän profeetta Jesajan kirjan ensimmäisen luvun jakeen: "opetelkaa tekemään hyvää, tavoitelkaa oikeudenmukaisuutta, puolustakaa sorrettuja, hankkikaa orvolle oikeus, ajakaa lesken asiaa" (1:17).

Jesaja opetti, että Jumala vaatii vanhurskautta ja oikeudenmukaisuutta meiltä kaikilta, koko ajan ja kaikilla elämän aloilla. Maailmamme heijastaa nykyisin monin tavoin samaa jakaantuneisuutta, jonka Jesaja haastoi saarnatessaan. Oikeudenmukaisuus, vanhurskaus ja ykseys ovat peräisin Jumalan syvästä rakkaudesta meitä jokaista kohtaan. Ne ovat aivan sen ytimessä, kuka Jumala on ja kuinka Jumala odottaa meidän toimivan toistemme kanssa. Se että Jumala on sitoutunut luomaan uuden ihmisyyden ”kaikista maista, kaikista kansoista ja heimoista ja kielistä” (vrt. Ilm. 7:9) kutsuu meitä siihen rauhaan ja ykseyteen, jonka Jumalan on aina tahtonut luomakunnalleen.

Profeetta käyttää raivokasta kieltä ajan uskonnollisuutta kohtaan – "Lakatkaa jo tarjoamasta turhia uhrejanne, minä inhoan niiden savua! ... Vaikka te levitätte kätenne rukoukseen, minä peitän silmäni, en tahdo teitä nähdä" (jakeet 13 ja 15). Sen jälkeen kun Jesaja on antanut kovan tuomionsa ja diagnoosinsa siitä, mikä on vialla, tarjoaa hän myös parannuskeinoa näihin vääryyksiin. Hän neuvoa Jumalan kansaa: "Peseytykää, puhdistautukaa, tehkää loppu pahoista töistänne, ne ovat aina silmissäni. Lakatkaa tekemästä pahaa." (jake 16).

Ihmisten erottelu ja sorto ovat yhä tänäänkin ilmeisiä silloin, kun yhdelle ryhmälle tai luokalle annetaan enemmän etuoikeuksia kuin toisille. Rasismi on syntiä, joka näkyy kaikissa niissä uskomuksissa tai käytännöissä, jotka erottavat tai nostavat yhden "rodun"¹ toisten yläpuolelle. Racistiset ennakkoluulot siirtyvät yksilöllisistä suhteista yhteiskunnan rakenteisiin, kun niihin liittyy tai kun niiden avulla ylläpidetään vallan epätasaista jakautumista, joka puolestaan

1 Ei ole olemassa kuin yksi rotu, ihmisrotu. Meidän on kuitenkin tunnustettava, että myytti eriroduista on aiheuttanut todellista rasismia. Rotu ei ole biologinen vaan sosiaalinen konstruktio, joka erottelee ihmisyyden fyysisten piirteiden mukaan. On tärkeää tunnustaa, että vaikka tätä termiä ei ehkä käytettäisi eri puolilla maailmaa, on sitä kuitenkin käytetty välineenä ihmisryhmien tehokkaaseen jakamiseen ja sortamiseen.

johtaa rasismiin loppumattomaan jatkumiseen eri järjestelmissä. Sen olemassaolo on hyödyttänyt epäoikeudenmukaisesti joitakin, kirkot mukaan lukien, ja samaan aikaan rasittanut ja sulkenut pois toisia yksinkertaisesti heidän ihonväriinsä ja ”rotuunsa” liitettyjen kulttuuristen mielikuvien vuoksi.

Kuten Raamatun profeettojen ankarasti tuomitsemat oman aikansa uskonnolliset ihmiset, ovat jotkut kristityt uskovaiset olleet tai ovat edelleen osallisia ennakkoluulojen ja sorron tukemiseen tai ylläpitämiseen ja jakautumisen edistämiseen. Historia osoittaa, että kristityt eivät ole suinkaan aina tunnustaneet jokaisen ihmisen ihmisarvoa Jumalan kuvaksi ja kaltaiseksi luotuna, vaan ovat liian usein osallistuneet rakenteelliseen syntiin kuten orjuuteen, kolonisaatioon, rotuerotteluun ja apartheidiin, jotka ovat riistäneet muilta ihmisarvon ja jota on valheellisesti perusteltu rodulla. Samalla tavoin kristityt eivät ole kirkoissaan ja seurakunnissaankaan tunnustaneet kaikkien kastettujen arvoa, vaan ovat vähätelleet kristiveljiensä ja -sisartensa ihmisarvoa ja perustelleet sen oletettujen rotujen välisten erojen avulla.

Pastori, teologian tohtori Martin Luther King Jr. sanoi ikimuistoisesti: "Kansakuntamme tragedioihin, vieläpä kaikkein häpeällisimpiin, kuuluu se, että sunnuntiaamun kello 11 on yksi rotuerotelluimmista ajoista, ellei jopa kaikkein rotuerotelluin ajankohta kristityssä Amerikassa". Tämä lausunto osoittaa, kuinka kristittyjen ja ihmiskunnan jakaantuneisuus risteävät keskenään. Kaiken jakaantumisen juuret ovat synnissä, toisin sanoen niissä asenteissa ja teoissa, jotka ovat ristiriidassa sen ykseyden kanssa, jota Jumala koko luomakunnalleen tahtoo. Traagisesti rasismi kuuluu syntiin, joka on erottanut kristityt toisistaan, saanut kristityt viettämään jumalanpalvelusta eri aikoina ja eri rakennuksissa, ja johtanut tietyissä tapauksissa koko kristillisten yhteisöjen jakautumiseen.

Valitettavasti muutosta ei ole juuri tapahtunut Martin Luther Kingin lausuman jälkeen. Kello 11.00 – yleisin aika sunnuntain jumalanpalvelukselle – ei useinkaan ilmennä kristittyjen ykseyttä vaan pikemminkin jakautumista sekä rodullisten ja sosiaalisten että tunnustuskuntajakojen mukaisesti. Kuten Jesaja julisti, tällainen tekopyhyys uskon ihmisten keskuudessa on loukkaus Jumalan edessä: "Vaikka te rukoilemistanne rukoilisitte, minä en teitä kuuntele, koska kätenne ovat veren tahrinat" (jae 15).

Opetelkaa tekemään hyvää

Profeetta Jesaja opettaa vuodelle 2023 valitussa Kristittyjen ykseyden rukousviikon raamatunkohdassa meitä siinä, kuinka meidän tulee parantaa nämä vääryydet.

Oikein tekemään oppiminen vaatii päätöstä harjoittaa itsereflektiota. Rukousviikko on oiva aika kristitylle tunnustaa, että kirkkojemme ja tunnustustemme välisiä eroja ei voida erottaa laajemman ihmissuvun sisäisestä jakaantumisesta. Rukoileminen kristittyjen ykseyden puolesta yhdessä toisten kanssa antaa meille mahdollisuuden pohtia, mikä meitä yhdistää, ja sitoutua haastamaan ihmiskunnan keskinäisen sorron ja hajaannuksen.

Profeetta Miika osoittaa, että Jumala on ilmoittanut meille, mikä on hyvää ja mitä Jumala meiltä odottaa: "tee sitä mikä on oikein, osoita rakkautta ja hyvyyttä ja vaella valvoen, Jumalaasi kuunnellen" (Miika 6:8). Oikein toimiminen tarkoittaa kaikkien ihmisten kunnioittamista. Oikeudenmukaisuus edellyttää aidosti tasapuolista kohtelua, jotta voitaisiin puuttua "rotuun", sukupuoleen, uskontoon ja sosioekonomiseen asemaan perustuvaan historialliseen huono-osaisuuteen. Valvoen ja Jumalaa kuunnellen vaeltaminen vaatii katumusta, korjaamista ja lopulta sovintoa. Jumala odottaa meidän yhdistyvän kantamaan yhteisvastuuta niin, että oikeudenmukaisuus voisi toteutua kaikille Jumalan lapsille. Kristittyjen ykseyden tulisi olla merkinä ja esimakuna koko luomakunnan sovitetusta ykseydestä. Kristittyjen hajaannus kuitenkin heikentää tämän merkin voimaa pikemminkin voimistaen jakaantumista kuin tuoden parannusta maailman rikkinäisyyteen, joka on kirkon tehtävä.

Tavoitelkaa oikeudenmukaisuutta

Jesaja neuvoo Juudaa tavoittelemaan oikeudenmukaisuutta (jae 17), joka itsessään tunnustaa oman aikansa yhteiskunnan epäoikeudenmukaisuuden ja sorron. Hän pyytää Juudan kansaa kumoamaan tämän vakiintuneen asiointilan. Oikeudenmukaisuuden tavoitteleminen edellyttää, että kohtaamme ne, jotka tuottavat toisille pahaa. Tämä ei ole helppo tehtävä ja joskus se myös johtaa konflikteihin, mutta Jeesus vakuuttaa meille, että oikeudenmukaisuuden puolustaminen sorron edessä johtaa taivasten valtakuntaan. "Autuaita ovat ne, joita vanhurskauden vuoksi vainotaan: heidän on taivasten valtakunta" (Matt. 5:10). Kirkkojen on eri puolilla maailmaa

tunnustettava, kuinka ne ovat mukautuneet yhteiskunnallisiin normeihin ja olleet hiljaa tai jopa aktiivisesti osallistuneet rodulliseen epäoikeudenmukaisuuteen. Rodulliset ennakkoluulot ovat osaltaan aiheuttaneet Kristuksen ruumiin repineen kristittyjen jakaantumisen.

Myrkylliset ideologiat, kuten valkoinen ylivalta (White Supremacy) ja löytöoppi (the doctrine of discovery)², ovat aiheuttaneet paljon vahinkoa etenkin Pohjois-Amerikassa ja valkoisten eurooppalaisten vallanpitäjien kolonisoimissa maissa eri puolilla maailmaa. Meidän on kristittyinä oltava valmiita purkamaan sortojärjestelmiä ja puolustamaan oikeudenmukaisuutta.

Samana vuonna jona Minnesotan kirjoitusryhmä valmisteli tekstejä Kristittyjen ykseyden rukousviikolle, oli koko maailma täynnä sorron pahuutta ja tuhoa sen moninaisissa muodoissaan. Covid-19-pandemia vahvisti suuresti tätä kärsimystä monilla alueilla, erityisesti globaalissa etelässä, jossa jopa perustoimeentulo oli monille lähes mahdotonta saavuttaa ja käytännöllinen apu puuttui suurelta osin. Näyttää siltä kuin Saarnaajan kirjan kirjoittaja olisi puhunut nykyisestä kokemuksesta: ”Minä katselin sitten kaikkea sortoa, jota harjoitetaan auringon alla. Katso: sorrettujen kyyneleet! Ei ole heillä lohduttajaa. Katso: sortajien väkivalta! Eikä lohduttajaa ole.” (Saarnaaja 4:1)

Sorto on haitaksi koko ihmiskunnalle. Ykseyttä ei voi olla ilman oikeudenmukaisuutta. Rukoillessamme kristittyjen ykseyden puolesta meidän on tunnustettava nykyinen ja ylisukupolvinen sorto ja päättäväisesti sitouduttava tekemään parannusta näistä synneistä. Me voimme ottaa omaksemme Jesajan käskyn: ”peseytykää, puhdistautukaa” ”koska kätenne ovat veren tahrinat” (Jae 15, 16).

Puolustakaa sorrettuja

Raamattu kertoo, ettemme voi erottaa suhdettamme Kristukseen asenteestamme koko Jumalan kansaa ja erityisesti niitä kohtaan, joita pidetään kaikkein ”vähäisimpinä” (Matt. 25:40). Sitoutumisemme toisiimme edellyttää, että sitoudumme siihen, mitä hepreaksi kutsutaan

2 Löytöoppi syntyi paavi Aleksanteri VI:n julkaisemasta paavillisesta käskykirjeestä (4. toukokuuta 1493), joka vaikutti kaikkialla maailmassa ja hyödytti kaikin tavoin kirkkoja suhteessa alkuperäiskansojen ja orjuutettujen ihmisten jälkeläisiin. Se oikeutti alkuperäiskansojen maiden takavarikoinnin sillä perusteella, että siirtomaavallat ”löysivät” nämä maat.

sanalla mishpat eli restoratiiviseen oikeuteen. Restoratiivinen eli korjaava oikeus puolustaa niitä, joiden ääntä ei ole kuultu, se purkaa epäoikeudenmukaisuutta luovia ja ylläpitäviä rakenteita sekä rakentaa sellaista, joka edistää ja varmistaa, että kaikki saavat oikeudenmukaisen kohtelun ja heille kuuluvat oikeudet. Tämän työn on ulotuttava yli ystäviemme, perheemme ja seurakuntiemme koko ihmiskuntaan. Kristittyjä kutsutaan kuuntelemaan kaikkien kärsivien huutoa, jotta he voisivat ymmärtää yhä paremmin sen, mitä nämä kertovat kärsimyksistään ja traumaistaan, ja pystyisivät yhä paremmin vastaamaan siihen.

Pastori TT Martin Luther King Jr. totesi usein, että "mellakka on niiden kieli, joita ei muutoin kuulla." Mielenosoitusten ja levottomuuksien taustalla on usein se, että mielenosoittajien ääntä ei ole kuultu. Jos kirkot liittyvät sorrettujen ääniin, heidän huutonsa oikeudenmukaisuuden ja vapautuksen puolesta vahvistuu. Me palvelemme ja rakastamme Jumalaa ja lähimmäisiämme palvelemalla ja rakastamalla toisiamme ykseydessä.

Hankkikaa orvolle oikeus, ajakaa lesken asiaa

Leskillä ja orvoilla on erityinen paikka heprealaisessa Raamatussa yhdessä muukalaisten kanssa, jotka edustavat yhteiskunnan haavoittuvimpia jäseniä. Orpojen ja leskien tilanne oli Jesajan ajan Juudan ympäröivästä taloudellisesta menestyksestä huolimatta epätoivoinen, koska heiltä oli evätty lain suoja ja oikeus omistaa maata ja siten kyky elättää itsensä. Samalla kun yhteisö riemuitsi vauraudestaan, muistutti profeetta, ettei heidän tullut laiminlyödä keskuudessaan olevien köyhimpien ja haavoittuvimpien puolustamista ja hoitamista. Tämä profeetallinen kutsu kaikuu meidänkin aikanamme, kun ajattelemme: ketkä ovat yhteiskuntamme haavoittuvimpia ihmisiä?

Keiden ääntä ei yhteisöissämme kuulla? Kenellä ei ole edustusta pöydässä? Miksi? Mitkä kirkot ja yhteisöt puuttuvat keskusteluistamme, yhteisestä toiminnastamme ja rukouksestamme kristittyjen ykseyden puolesta? Kun rukoilemme yhdessä tämän rukousviikon aikana, mitä olemme halukkaita tekemään näiden poissaolevien äänten suhteen?

Johtopäätös

Jesaja haastoi oman aikansa Jumalan kansaa opettelemaan tekemään hyvää yhdessä; tavoittelemaan yhdessä oikeudenmukaisuutta,

puolustamaan sorrettuja yhdessä, hankkimaan yhdessä orvolle oikeutta ja ajamaan lesken asiaa yhdessä. Profeetan haaste pätee yhtä lailla meihin tänä päivänä. Kuinka voimme elää todeksi ykseyttämme kristittyinä haastaen oman aikamme pahuudet ja epäoikeudenmukaisuudet? Miten voimme osallistua vuoropuheluun, lisätä tietoisuutta, ymmärrystä ja näkemystä toistemme eleyistä kokemuksista?

Näillä rukouksilla ja sydänten kohtaamisilla on voima muuttaa meitä – yksilöllisesti ja yhteisöllisesti. Olkaamme avoimia Jumalan läsnäololle kaikissa kohtaamisissamme, kun pyrimme avoimuuteen muuttua, purkaa sortojärjestelmät ja parantaa rasismin synnit. Ryhtykäämme yhdessä taisteluun oikeudenmukaisuuden puolesta yhteiskunnassamme. Me kaikki kuulumme Kristukselle.

RAAMATUN MIETISKELYT JA RUKOUKSET KAHDEKSALLE PÄIVÄLLE

Ensimmäinen päivä: Opetellaan tekemään oikein

Lukukappaleet

Jes. 1:12-18 *Opetelkaa tekemään hyvää, tavoitelkaa oikeudenmukaisuutta, puolustakaa sorrettuja, hankkikaa orvolle oikeus, ajakaa lesken asiaa*

Luuk. 10:25-36 *Hän kysyi Jeesukselta: "Kuka sitten on minun lähimmäiseni?"*

Mietiskely

Jesajan mukaan Jumala haluaa, että Juuda ei ainoastaan ylläpidä oikeutta, vaan elää todeksi periaatteetta, jonka mukaan aina tulee tehdä oikein. Jumala ei halua meidän vain huolehtivan orvoista ja leskistä vaan myös toimivan siten, mikä on heille oikein ja hyväksi ja tekevän tämän kaikille yhteiskunnan marginalisoimille. Hepreankielen hyvää tarkoittava sana yaw-tab' tarkoittaa myös iloista, riemullista, miellyttävää, hyvin toimivaa ja jonkin kaunistamista.

Kristittyinä eläminen merkitsee opetuslapsena olemista. Kaikki kristityt elävät Jumalan Sanan alla ja oppivat yhdessä, mitä on hyvän tekeminen ja kuka tätä solidaarisuutta tarvitsee. Kun yhteiskunta muuttuu yhä välinpitämättömämmäksi toisten tarpeita kohtaan, on meidän Jumalan lapsina opittava pitämään esillä sorrettujen veljiemme ja sisartemme asiaa puhumalla totta vallanpitäjille ja tarvittaessa ajamaan sorrettujen asiaa, jotta he voisivat elää oikeudenmukaisessa rauhassa. Kun teemme näin, toimimme aina oikein!

Sitoutumisemme rasismien synnin hävittämiseen ja siitä parantumiseen edellyttää, että olemme valmiita ja halukkaita elämään suhteessa kristittyihin sisariimme ja veljiimme.

Kristittyjen ykseys

Lainopettaja kysyi Jeesukselta: "Kuka sitten on minun lähimmäiseni?" Jeesuksen vastaus kutsuu meitä näkemään uskonnollisten, etnisten ja kansallisten jakolinjojen tuolle puolen tunnistamaan hädässä olevan lähimmäisemme. Kristittyjen on samoin nähtävä yli omien jakolinjojemme ja kristillisten perheriitojemme, että voimme tunnistaa

ja rakastaa veljiämme ja sisariamme Kristuksessa.

Haaste

Keitä ovat oman yhteiskuntasi syrjäytyneet tai sorretut? Kuinka kirkot voisivat yhdessä vaeltaa näiden veljien ja sisarten kanssa, vastata heidän tarpeisiinsa ja puhua heidän puolestaan?

Rukous

Herra, sinä kutsuit kansasi orjuudesta vapauteen.

Anna meille voimaa ja rohkeutta etsiä niitä, jotka tarvitsevat oikeutta.

Salli meidän nähdä heidän tarpeensa ja tarjota heille apua, ja kokoa meidät Pyhän Henkesi kautta Paimenemme Jeesuksen Kristuksen yhteen laumaan. Aamen.

Toinen päivä: Kun oikeudenmukaisuus toteutuu...

Lukukappaleet

Sananl. 21:13-15 *Oikea teko on oikeamielisen ilo mutta väärämielisen kauhistus.*

Matt. 23:23-25 *Oikeudenmukaisuus, laupeus ja uskollisuus. Näitä teidän pitäisi noudattaa.*

Mietiskely

Sananlaskujen kirja pyrkii alusta alkaen opettamaan viisautta, kasvattamaan ymmärrystä ja johdattamaan ”hyvään tietoon, oikeudentuntoon ja rehtiin mieleen” (1:2-3). Kertoessaan viisaudesta Sananlaskujen kirja kutsuu lakkaamatta toimimaan oikeudenmukaisesti ja tavoittelemaan vanhurskautta ja toistaa väsymättä, kuinka tämä on enemmän Jumalan mieleen kuin uhraaminen.

Kertoja tiivistää viisauden yhteen lauseeseen kuin helmeen todistaen, kuinka oikea teko on oikeudenmukaisen ilo, mutta väärämielisen oikeus kauhistaa. Eri leireihin jakaantuneiden kristittyjen tulisi iloiten yhdistyä oikeidenmukaisuuden toteutuessa ja olla valmiita yhteiseen puolustukseen, kun tätä oikeudenmukaisuutta vastustetaan. Kun teemme sen, mitä Herra vaatii, ja uskallamme tavoitella oikeudenmukaisuutta, saatamme joutua vastarinnan pyörteeseen, jossa vastustetaan jokaista yritystä saada oikeutta keskuudessamme kaikkein heikoimmille.

Ne, jotka hyötyvät valkoisen ylivallan ja muiden sortavien

ideologioiden kuten kastijärjestelmän ja patriarkaatin tukemista järjestelmistä ja rakenteista, pyrkivät usein jopa väkivaltaisesti viivyttämään ja kieltämään oikeudenmukaisuuden toteutumisen. Mutta oikeudenmukaisuuden tavoittelu iskee näiden voimien ytimeen ja tekee tilaa Jumalan oikeudenmukaiselle järjestykselle ja kestäväälle viisaudelle maailmassa, jota kärsimys ei juuri liikuta. Silti oikein toimiminen tuottaa myös iloa. Tuottaa iloa tunnustaa, että "Black Lives Matter" (suom. Mustien elämällä on väliä) tavoittelee oikeudenmukaisuutta sorretuille, alistetuille ja hyväksikäytetyille Jumalan rakastamille ihmisille.

On ilo pyrkiä sovintoon toisten kristittyjen kanssa, jotta voisimme palvella paremmin Jumalan valtakunnan julistamisessa. Antakaamme tämän ilon tulla esiin, kun jaamme yhteisiä kokemuksiamme Jumalan läsnäolosta keskuudessamme monissa tunnetuissa ja tuntemattomissa paikoissa, joissa Jumala kulkee kanssamme kohti parantumista, sovintoa ja ykseyttä Kristuksessa.

Kristittyjen ykseys

Uskonnolliset johtajat, joille Jeesus evankeliumissa puhuu, ovat tottuneet ja elävät tyytyväisinä maailman epäoikeudenmukaisuuden kanssa. He suorittavat mielellään uskonnolliset velvollisuutensa, kuten maksavat kymmenykset mintusta, tillistä ja kuminasta, mutta laiminlyövät painavamman ja vaativamman vaatimuksen toteuttua oikeudenmukaisuutta, armoa ja uskollisuutta. Samalla tavalla kristityt ovat tottuneet ja elävät tyytyväisinä välillämme vallitsevien jakaantumisten kanssa. Harjoitamme suurelta osin uskollisesti uskonnon ulkoisia vaatimuksia, mutta lyömme usein laimin Herran haastavan toiveen, että kaikki hänen opetuslapsensa olisivat yhtä.

Haaste

Kuinka paikallisseurakunnat voivat tukea toisiaan, jotta ne voisivat kestää sen vastustuksen, jota oikein toimimisesta voi seurata?

Rukous

Jumala, sinä olet viisautemme lähde. Rukoilemme viisautta ja rohkeutta toimia oikein ja puuttua siihen, mikä maailmassa on väärin pyrkien korjaamaan sen. Rukoilemme viisautta ja rohkeutta kasvaa Poikasi Jeesuksen Kristuksen ykseydessä, joka sinun ja Pyhän Hengen yhteydessä hallitsee iankaikkisesti. Aamen.

Kolmas päivä: Tee sitä mikä on oikein, osoita rakkautta ja hyvyttä ja vaella valvoen

Lukukappaleet

Miika 6: 6 – 8 *Vain tätä Herra sinulta odottaa: tee sitä mikä on oikein, osoita rakkautta ja hyvyttä ja vaella valvoen, Jumalaasi kuunnellen.*

Mark. 10: 17-31 *Hyvä Opettaja, mitä minun pitää tehdä, jotta perisin iankaikkisen elämän?*

Mietiskely

Me – en minä. Profeetta varoittaa kansaa siitä, mitä uskollisuus Jumalan liitolle tarkoittaa: "... vain tätä Herra sinulta odottaa: tee sitä mikä on oikein, osoita rakkautta ja hyvyttä ja vaella valvoen, Jumalaasi kuunnellen." Hepreankielisessä Raamatussa oikeudenmukaisuus ja hyvyys (armo) eivät eroa toisistaan tai ole toisilleen vastakkaisia. Ne kuuluvat itse asiassa yhteen, mikä voidaan ilmaista yhdellä ainoalla sanalla: mishpat. Jumala on näyttänyt meille mikä on hyvää ja pyytänyt meitä tekemään sitä mikä on oikein, osoittamaan rakkautta ja hyvyttä ja vaeltamaan valvoen, Jumalaa kuunnellen. Valvoen ja Jumalaa kuunnellen vaeltaminen tarkoittaa muiden rinnalla vaeltamista, ja siksi kyse ei ole vain yksittäisestä yksilöstä, minun kävelystäni tai minun rakkaudestani.

Rakkaus, johon Jumala meitä kutsuu, on aina rakkautta, joka liittää meidät yhteyteen toistemme kanssa: kyse on meistä – ei minusta. Tämän oivaltaminen mullistaa sen, kuinka ”teemme sitä mikä on oikein.” Kristittyinä me toimimme oikeudenmukaisesti tuodaksemme julki jotakin Jumalan valtakunnasta maailmassa ja kutsuaksemme siten toisia Jumalan rakastavan hyvyyden pariin. Jumalan valtakunnassa meitä kaikkia rakastetaan yhtäläisesti Jumalan lapsina, ja Jumalan kirkkona meidät on kutsuttu rakastamaan toisiamme veljinä ja sisarina ja kutsumaan toisia tähän rakkauteen.

Sen tekeminen mikä on oikein, rakkauden ja hyvyyden osoittaminen sekä valvoen ja Jumalaa kuunnellen vaeltaminen kutsuu kristittyjä toimimaan yhdessä ja todistamaan yhdessä Jumalan valtakunnasta omissa yhteisöissämme: kyse on meistä – ei minusta.

Kristittyjen ykseys

”Valvoen vaeltaminen” oli vaikeaa rikkaalle nuorelle miehelle, joka

kysyi Jeesukselta, mitä hänen pitäisi tehdä periäkseen iankaikkisen elämän. Hän oli noudattanut kaikkia käskyjä nuoresta pitäen, muttei voinut rikkautensa vuoksi ottaa ratkaisevaa askelta ja liittyä Jeesuksen opetuslasten seuraan, koska riippui kiinni omaisuudestaan. Kuinka vaikeaa kristittyjen onkaan päästää irti siitä, mitä pidämme rikkauksina, mutta jotka pidättävät meitä suuremmasta rikkaudesta liittyä Jeesuksen opetuslapsiin kristittyjen ykseydessä.

Haaste

Kuinka kirkkomme voivat vastata paremmin kaikkein heikoimmassa asemassa olevien lähimmäistemme tarpeisiin? Kuinka voimme kunnioittaa jokaista ääntä yhteisöissämme?

Rukous

Armollinen ja rakastava Jumala.

Avaa silmämme näkemään yhteinen tehtävämme julistaa valtakuntasi oikeudenmukaisuutta ja rakastavaa hyvyttä yhdessä kaikkien kristittyjen veljiemme ja sisartemme kanssa.

Auta meitä toivottamaan lähimmäisemme tervetulleiksi, niin kun Poikasi toivotti meidät tervetulleiksi.

Auta meitä yhä suurempaan anteliaisuuteen, kun todistamme armosta, jota meille ilmaiseksi annat.

Herramme Jeesuksen Kristuksen kautta. Aamen.

Neljäs päivä: Katso, sorrettujen kyynelet!

Lukukappaleet

Saarnaaja 4:1-5 *Minä katselin sitten kaikkea sortoa, jota harjoitetaan auringon alla.. Katso: sorrettujen kyynelet! Ei ole heillä lohduttajaa.*

Katso: sortajien väkivalta! Eikä lohduttajaa ole

Matt. 5:1-8 *...Autuaita murheelliset: he saavat lohdutuksen...*

Mietiskely

"Katso, sorrettujen kyynelet!" Voidaan kuvitella, että kirjoittaja on nähnyt jo aiemmin tällaisten julmuuksien tapahtuvan kuvottavan toistuvasti. Tämä saattoi silti olla ensimmäinen kerta, kun hän todella näki sorrettujen kyynelet ja tunsi täysin heidän tuskansa ja alistamisensa. Vaikka kaikki tämä laittaa valittamaan, kätkee uudella tavalla katsominen ja näkeminen sisäänsä myös toivon siemenen: ehkä

kaiken tämän todistaminen johtaa tällä kertaa muutokseen, jolla on todella merkitystä.

Nuori nainen katsoi ja näki sorrettujen kyynelet. Hänen toukokuussa 2020 kuvaamaansa videota George Floydin murhasta katsottiin ympäri maailmaa ja tämä päästi valloilleen pyhän vihan, kun ihmiset todistivat ja lopulta myös tunnustivat sen, mitä afroamerikkalaiset ovat kokeneet vuosisatojen ajan: sortojärjestelmien kohtuutonta alistamista etuoikeutettujen sokeiden sivullisten keskellä. Tämän tuskallisen todellisuuden tunnustaminen on johtanut kauan odotettuun maailmanlaajuisen myötätunnon heräämiseen sekä rukouksissa että mielenosoituksissa oikeudenmukaisuuden puolesta.

Eteneminen pelkästä katsomisesta todelliseen näkemiseen ja ymmärtämiseen rohkaisee meitä toimimaan tässä maallisessa todellisuudessa: Jumala voi poistaa suomut silmistämme niin, että pystymme todistamaan mitä ympärillämme tapahtuu uusin ja vapauttavin tavoin. Kun nuo suomut putoavat, Pyhä Henki antaa meille kyvyn nähdä ja myös luottamuksen toimia uusin ja kahleettomin tavoin. Kirkkojen ja yhteisöjen toimiin kuului rukousteltan perustaminen George Floydin aukiolle, hänen murhapaikalleen. Näin kirkot ja yhteisöt tarjosivat yhdessä lohtua sureville ja sorretuille.

Kristittyjen ykseys

Matteuksen kertomus autuaaksijulistamisesta alkaa siitä, kun Jeesus näkee kansanjoukot. Hänen täytyi nähdä tuossa joukossa rauhantekijöitä, hengessään köyhiä, puhdassydämiä sekä surevia miehiä ja naisia ja niitä jotka janosivat oikeutta. Autuaaksijulistuksissa Jeesus ei vain anna nimeä ihmisten kamppailuille, vaan hän nimeää sen, mitä heistä tulee: Jumalan lapsia ja taivaan valtakunnan perillisiä. Kristittyinä meitä kutsutaan näkemään kaikki pyhät kamppailut, joita veljemme ja sisaremme Kristuksessa käyvät.

Haaste

Miten olette toimineet niiden kristittyjen ryhmien kanssa, jotka puuttuvat sortoon teidän naapurustossanne? Kuinka paikkakuntanne kirkot voivat kokoontua yhteen osoittaakseen paremmin solidaarisuutta sortoa kärsiviä kohtaan?

Rukous

Oikeudenmukaisuuden ja armon Jumala, poista suomut silmistämme, jotta voimme todella nähdä ympärillämme olevan sorron.

Me rukoilemme Jeesuksen nimessä, hänen, joka näki kansanjoukot ja tunsu myötätuntoa heitä kohtaan. Aamen.

Viides päivä: Laulaa Herran lauluja vieraalla maalla

Lukukappaleet

Ps. 137:1-4 *Ne, jotka meidät olivat sinne vieneet, vaativat meitä laulamaan, ne, joiden orjuudessa me vaikeroimme, käskivät meidän iloita ja sanoivat: "Laulakaa meille Siionin lauluja!"*

Luuk. 23:27-31 *Älkää minua itkekö, Jerusalemin tyttäret, itkekää itseänne ja lapsianne*

Mietiskely

Psalminkirjoittajan valitus on peräisin Juudan Babylonian vankeudesta, mutta maanpaon tuska itsessään kaikuu kautta aikojen ja kulttuurien. Ehkä psalminkirjoittaja huusi tämän vastauksena kohti taivasta. Ehkä sen jakeet nousivat ilmoille yksi kerrallaan syvien surullisten nyyhkäisyjen välistä. Ehkä runo sai syntynsä välinpitämättömästä olankohautuksesta, joka syntyy vain elämästä epäoikeudenmukaisuuden ja voimattomuuden keskellä vailla mahdollisuutta minkäänlaisen merkityksellisen muutoksen aikaan saamiseen. Miten tahansa nämä sanat lausuttiinkaan, kohtaa tämän psalmin sydänsuru kaikupohjan kaikkien niiden sydämistä, joita kohdellaan muukalaisina niin vieraalla kuin omallakin maalla.

Psalmissa sortaja vaatii hymyilemään ja iloitsemaan, laulamaan lauluja "onnellisesta" menneisyydestä. Tätä on vaadittu syrjäytetyiltä ihmisiltä kautta aikojen. Olipa kyse sitten 'minstrel'-esityksistä, tai Geishatansseista tai villin lännen cowboy ja intiaani -esityksistä, sortajat ovat usein vaatineet sorrettuja esiintymään onnellisina varmistaakseen oman selviytymisensä. Heidän viestinsä on yhtä selvä kuin julma; teidän laulunne, seremonianne, kulttuurinen identiteettinne ja se, mikä teissä on pyhästi ainutlaatuista, on sallittua vain niin kauan kuin se palvelee meitä.

Tämä psalmi antaa äänen sorretuille läpi sukupolvien. Kuinka voisimme laulaa Herran lauluja, kun olemme muukalaisia omalla maallamme?

Me emme laula vangitsijoillemme, vaan ylistääksemme Jumalaa. Me laulamme, koska emme ole yksin, sillä Jumala ei ole koskaan hylännyt meitä. Me laulamme, koska ympärillämme on todistajia kokonainen pilvi. Meitä innostavat esivanhemmat ja pyhät. He kannustavat meitä laulamaan lauluja toivosta, vapauslauluja, vapauttamisen lauluja, lauluja kotimaasta, jonne kansa palaa.

Kristittyjen ykseys

Luukkaan evankeliumi kertoo ihmisistä, joista monet ovat naisia, jotka seuraavat Jeesusta silloinkin, kun hän kantaa ristiään Golgatalle. Tämä seuraaminen on uskollista opetuslapseutta. Lisäksi Jeesus tunnistaa heidän kamppailunsa ja kärsimyksensä, joka heidän on kestettävä kantaessaan uskollisesti omaa ristiään.

Ekumeenisen liikkeen ansiosta kristityt laulavat nykyään samoja lauluja, rukoilevat rukouksia, käyttävät mietiskelyjä ja jakavat oivalluksia eri perinteistä. Me otamme ne vastaan toisiltamme lahjoina, jotka kantavat toisista yhteisöistä tulevien kristittyjen uskoa ja rakastavaa opetuslapseutta, joka on kestänyt usein läpi erilaisten kamppailujen. Nämä yhdessä jaetut lahjat ovat rikkauksia, joita meidän tulee arvostaa ja jotka todistavat yhteisestä kristillisestä uskostamme.

Haaste

Kuinka tuomme esiin kertomuksia esivanhemmista ja pyhistä, jotka asuivat keskuudessamme ja lauloivat lauluja uskosta, toivosta ja vankeudesta vapautumisesta?

Rukous

Sorrettujen Jumala,
Avaa silmämme näkemään vahinko, jota edelleen aiheutetaan sisarillemme ja veljillemme Kristuksessa.
Antakoon Henkesi meille rohkeutta laulaa yhteen ääneen ja korottaa äänemme yhdessä niiden kanssa, joiden kärsimystä ei kuulla.
Me rukoilemme Jeesuksen nimessä. Aamen.

Kuudes päivä: Kaiken, minkä te olette tehneet yhdelle näistä vähäisimmistä..., sen te olette tehneet minulle.

Lukukappaleet

Hes. 34:15-20 *Minä etsin eksyneen ja tuon takaisin laumasta*

harhautuneen, minä sidon murtuneen jalan, minä hoivaan uupunutta.
Matt. 25:31-40 *Totisesti: kaiken, minkä te olette tehneet yhdelle näistä vähäisimmistä veljistäni, sen te olette tehneet minulle.*

Mietiskely

Matteuksen evankeliumissa meitä muistutetaan siitä, ettemme voi erottaa Jumalan rakastamista toisten rakastamisesta. Me rakastamme Jumalaa, kun ruokimme nälkäisiä, annamme janoisille juotavaa, otamme kodittoman luoksemme, vaatetamme alastoman, huolehdimme sairaista ja käymme vankien luona. Kun pidämme huolta ja palvelemme "yhtä näistä vähäisimmistä", me huolehdimme ja palvelemme itse Kristusta.

Jumalan perheenjäsenten kärsimys tuli näkyväksi vuosien 2020 ja 2021 aikana. Maailmanlaajuinen Covid-19-pandemia sekä taloudellinen, koulutuksellinen ja ympäristöön liittyvä epätasa-arvo vaikutti meihin tavoilla, joiden korjaaminen kestää vuosikymmeniä. Se paljasti yksilöllisen ja yhteisöllisen kärsimyksen kaikkialla maailmassa ja yhdisti kristityjä rakkaudessa, empatiassa ja solidaarisuudessa. Samaan aikaan Minnesotassa poliisi Derek Chauvinin tekemä George Floydin murha paljasti edelleen jatkuvan rodullisen epäoikeudenmukaisuuden. Floydin huutoon: "En voi hengittää" yhtyivät monet sekä pandemiasta että sorrosta kärsivät.

Jumala kutsuu meitä kunnioittamaan jokaisen Jumalan perheenjäsenen pyhyyttä ja ihmisarvoa. Muista huolehtiminen, heidän palvelemisensa ja rakastamisensa ei paljasta, keitä he ovat, vaan sen, keitä me olemme. Kristittyinä meidän täytyy liittyä yhteen täyttääksemme velvollisuutemme rakastaa ja huolehtia toisista, kuten Jumala huolehtii ja rakastaa meitä. Näin tehdessämme elämme todeksi yhteistä uskoamme maailmaa palvelevissa teoissamme.

Kristittyjen ykseys

Profeetta Hesekiel kuvaa Herraa Jumalaa paimeneksi, joka kokoaa laumansa yhteen etsimällä eksyneet ja sitomalla loukkaantuneet. Ykseys on Isän tahto kansaansa kohtaan, ja hän jatkaa tämän ykseyden rakentamista, tehdäkseen laumastaan kokonaisen Pyhän Henkensä toiminnalla. Rukouksessa me avaamme itsemme ottamaan vastaan Hengen, joka palauttaa kaikkien kastettujen ykseyden.

Haaste

Millä tavoin "nämä vähäisimmät" ovat näkymättömiä sinulle tai seurakunnallesi? Kuinka kirkkomme voivat työskennellä yhdessä huolehtiakseen ja palvellakseen "näitä vähäisimpiä?"

Rukous

Rakkauden Jumala,

Me kiitämme sinua loputtomasta huolenpidostasi ja rakkaudestasi meitä kohtaan.

Auta meitä laulamaan lauluja vapaudesta.

Avaa sydämemme ottamaan vastaan rakkautesi ja osoittamaan myötätuntoasi koko ihmisluvulle.

Me rukoilemme Jeesuksen nimessä. Aamen.

Seitsemäs päivä: "Sen mitä nyt on, ei tarvitse olla"

Lukukappaleet

Job 5:11-16 *Niin saa toivoton toivon ja pahan täytyy sulkea suunsa*

Luu. 1:46-55 *Hän on syössyt vallanpitäjät istuimiltaan ja korottanut alhaiset*

Mietiskely

Job eli hyvää elämää aina siihen saakka, kunnes hän äkkiarvaamatta menetti karjansa ja palvelijansa ja joutui kestäämään lastensa kuoleman aiheuttaman toivottomuuden. Hän kärsi mielessään, ruumiissaan ja hengessään. Me kaikki kärsimme tavoilla, jotka tuntuvat mielessämme, ruumiissamme ja hengessämme. Saatamme vetäytyä pois Jumalasta ja muista. Saatamme menettää toivomme. Kuitenkin olemme kristittyinä yhtä uskossamme, että Jumala on kanssamme kärsimystemme keskellä.

Valkoinen poliisi ampui kuoliaaksi kaksikymmenvuotiaan, aseettoman afroamerikkalaisen miehen, Daunte Wrightin, tavanomaisen liikenteenvalvonnan pysäytyksen aikana Minnesotassa 11. huhtikuuta 2021. Tämä tapahtui samaan aikaan, kun Derek Chauvinia vastaan käytiin oikeutta George Floydin taposta.

Toivottomuus valtaa helposti mielen, kun meitä jälleen kerran muistutetaan siitä, kuinka elämme murtuneessa yhteiskunnassa, joka ei täysin tunnusta, kunnioita ja suojele kaikkien ihmisten ihmisarvoa

ja vapautta. Rodullista oikeudenmukaisuutta tutkineen, johtaviin katolisiin sosiaalieetikoihin kuuluvan Isä Bryan Massingalen mukaan: "Ihmiset luovat sosiaalisen elämän. Se millaisessa yhteiskunnassa elämme, on seurausta inhimillisistä valinnoista ja päätöksistä. Tämä tarkoittaa sitä, että ihmiset voivat myös muuttaa asioita. Sen minkä ihmiset rikkovat, jakavat ja erottavat toisistaan, voimme me myös Jumalan avulla parantaa, yhdistää ja palauttaa toistemme yhteyteen. Sen mitä nyt on, ei tarvitse olla, ja tässä piilee toivomme ja haasteemme."

Rukouksessa kristityt liittävät sydämensä Jumalan sydämeen, rakastaakseen sitä, mitä hän rakastaa, ja rakastaakseen niin kuin hän rakastaa. Rehellinen rukous liittää siten kaikkien kristittyjen sydämet yhteen yli kaikkien erimielisyyksien rakastamaan sitä, keitä ja kuinka Jumala rakastaa ja osoittamaan tätä rakkautta teoissamme.

Kristittyjen ykseys

Maria laulaa kiitosvirressään iloiten kaikesta siitä, mitä näkee Jumalan tekvän: kuinka tasapaino palautuu, kun alhaiset korotetaan; kuinka epäoikeudenmukaisuus korjataan, kun nälkäiset ruokitaan; ja kuinka Israelia, hänen palvelijaansa, muistetaan. Herra ei koskaan unohda lupauksiaan tai hylkää kansaansa. On helppoa ylenkatsoa tai aliarvioida toisiin kristillisiin yhteisöihin kuuluvien uskoa, etenkin jos nämä yhteisöt ovat pieniä. Mutta Herra kokoaa kansansa yhdeksi korottamalla alhaiset niin, että jokaisen arvo tunnustetaan. Meidät on kutsuttu katsomaan niin kuin Hän katsoo ja arvostamaan jokaista kristittyä veljeämme ja sisartamme niin kuin Hän arvostaa heitä.

Haaste

Kuinka voimme tulla yhteen Kristuksessa toivoen ja uskoen siihen, että Jumala 'sulkee pahan suun'?

Rukous

Toivon Jumala,
Auta meitä muistamaan, että sinä olet kärsimyksissä meidän kanssamme. Auta meitä olemaan toivona toisillemme, kun toivottomuus pyrkii lupaa pyytämättä tunkeutumaan sydämiimme. Anna meidän armossasi juurtua rakastavaan Henkeesi, kun teemme työtä yhdessä kaikenlaisen sorron ja epäoikeudenmukaisuuden hävittämiseksi.
Anna meille rohkeutta rakastaa sitä, keitä ja kuinka sinä rakastat, ja

osoittaa tätä rakkautta teoissamme. Herramme Jeesuksen Kristuksen kautta. Amen.

Kahdeksas päivä: Oikeudenmukaisuus palauttaa yhteyden

Lukukappaleet

Ps. 82:1-4 *Puolustakaa orpoja ja onnettomia; huolehtikaa köyhistä ja kurjista*

Luuk. 18:1-8 *Tottahan sitten Jumala hankkii oikeuden valituilleen, jotka päivin ja öin huutavat häntä avuksi*

Mietiskely

Psalmien kirja on kokoelma rukousta, ylistystä, valitusta ja Jumalan meille antamia ohjeita. Psalmissa 82 Jumala vaatii sellaista oikeutta, joka puolustaa kaikille ihmisille kuuluvia perusihmisoikeuksia: vapautta, turvallisuutta, ihmisarvoa, terveyttä, tasa-arvoa ja rakkautta.

Psalmi vaatii myös sitä, että eriarvoisuutta ja sortoa ylläpitävät järjestelmät kumotaan ja kaikki epäoikeudenmukainen, korruptoitunut tai toisia hyväksikäyttävä korjataan. Tällaista oikeutta meidät on kristittyinä kutsuttu edistämään. Kristittyjen yhteisössä me yhdistämme tahtomme ja tekemme Jumalan tahtoon, kun Hän toimii pelastaakseen luomakuntansa. Jakaantuneisuuden taustalla vaikuttaa aina synti, ja tämä koskee myös kristittyjen välistä jakaantuneisuutta, kun taas lunastus palauttaa aina yhteyden.

Jumala kutsuu meitä elämään todeksi kristillistä uskoa siten, että toimimme aina siitä totuudesta käsin, että jokainen ihminen on kallisarvoinen, että ihmiset ovat tärkeämpiä kuin asiat ja että yhteiskuntamme jokaisen institutionaalisen rakenteen arvo mitataan siinä, uhkaako vai lisääkö se jokaisen ihmisen elämää ja ihmisarvoa. Jokaisella ihmisellä on oikeus ja vastuu osallistua yhteiskuntaan ja etsiä yhdessä kaikkien toisten kanssa yhteistä hyvää sekä kaikkien ihmisten ja erityisesti köyhien ja kurjien hyvinvointia.

Pastori TT Martin Luther King Jr:n hengellinen neuvonantaja, pastori TT Howard Thurman, on todennut kirjassaan *Jesus and the Disinherited*: "Meidän on julistettava sitä totuutta, että kaikki elämä on yhtä ja että me kaikki olemme sidoksissa toisiimme. Siksi meidän on pakko tehdä työtä saavuttaaksemme sellaisen yhteiskunnan, jossa

vähäisinkin ihminen voi saada turvan ja virvoituksen. Teidän on tuotava elämänne yhteiskunnallisen muutoksen alttarille niin, että missä tahansa olettekin, siellä on Jumalan valtakunta."

Kristittyjen ykseys

Jeesus kertoo vertauksen leskestä ja väärämielisestä tuomarista ”opettaakseen, että aina tulee rukoilla, koskaan lannistumatta" (Luuk. 18:1). Jeesus on saanut ratkaisevan voiton epäoikeudenmukaisuudesta, synnistä ja hajaannuksesta. Kristittyinä meidän tehtävämme on ottaa tämä voitto vastaan ensin rukouksen kautta omassa sydämässämme ja sitten elää se toiminnan kautta todeksi omassa elämässämme. Älkäämme siis koskaan lannistuko sydämässämme, vaan pyytäkäämme rukouksessa yhä uudelleen Jumalalta ykseyden lahjaa ja että voisimme osoittaa tätä ykseyttä omassa elämässämme.

Haaste

Kuinka kirkkomme on Jumalan kansana kutsuttu sitoutumaan oikeudenmukaisuuteen, joka yhdistää meidät toimissamme rakastamaan ja palvemaan koko Jumalan perhettä?

Rukous

Jumala, kaiken Luoja ja Lunastaja,
Opeta meitä tutkimaan itseämme juurtuaksemme rakastavaan Henkeesi, että voisimme lähteä toisten luo viisaudessa ja rohkeudessa ja valita aina rakkauden ja oikeudenmukaisuuden tien.
Tätä rukoilemme Poikasi Jeesuksen Kristuksen nimessä, Pyhän Hengen yhteydessä. Amen.

JULISTUS KAHDESTA EKUMEEINISESTA RUKOUSPÄIVÄSTÄ VUONNA 2023

Tehkää hyvää, tavoitelkaa oikeudenmukaisuutta

(Jesaja 1:17)

Jokaisen ihmisen tulisi saada osakseen hyvää, oikeudenmukaista ja tasa-arvoista kohtelua. Vuoden 2023 rukousviikko muistuttaa meitä arvoista, jotka edistävät yhteisöllisyyttä ja ihmisten hyvinvointia ja rauhaa. Jokainen ihminen on kallisarvoinen ja ainutlaatuinen luomus. Kun ihmisten välillä vallitsee tasa-arvo, oikeudenmukainen kohtelu ja rauha, se takaa hyvinvoinnin ei vain yhteiskunnalle vaan koko luomakunnalle.

Elämme suurten katastrofien keskellä, jotka vaikuttavat Euroopassa, myös Suomes-sa. Euroopan suuret pakolaisvirrat, koronapandemia, ilmastokriisi ja Venäjän sota Ukrainaa vastaan ovat lisänneet epävarmuutta tulevaisuudesta. Ihmiset kokevat turvattomuutta ja huomaavat että ihminen ei voi kontrolloida kaikkia maailman tapahtumia. Erilaiset kriisit haastavat yhteiskuntaamme ja tuovat mukanaan ilmiöitä, jotka voivat luoda vastakkainasettelua, vihapuhetta, epäluuloisuutta, rasismia ja eriarvoisuutta eri ihmisryhmien välille.

Tässä ajassa meidän on hyvä muistaa, että opetus hyvän tekemisestä ja oikeudenmukai-suuden toteutumisesta kuuluu kaikille. Se rohkaisee tavoittelemaan oikeudenmukaisuutta, sovintoa, rauhaa sekä vahvistamaan yhteisöllisyyttä.

Rukouspäivät ekumeenisella rukousviikolla 18. tammikuuta ja ekumeenisella vastuuviikolla 24. lokakuuta muistuttavat meitä lähimmäisenrakkaudestaturvattomassa asemassa olevia kohtaan. Jokainen ihminen on tasa-arvoinen. Jokainen voi omalta osaltaan toteuttaa oikeudenmukaisuutta, torjua rasismia ja syrjintää, edistää tasa-arvoa, tehdä hyvää ja osoittaa vieraanvaraisuutta muukalaisia kohtaan omassa lähiympäristössään.

Jeesus antoi käskyn rakastaa lähimmäistä niin kuin itseään. Lähimmäisyys koskee jokaista ihmistä, ei vain oman kansan tai oman uskonnon jäsentä; hyväksytään erilaiset ihmiset rodusta, ihonväristä, yhteiskunnallisesta asemasta, uskonnosta tai sukupuolesta riippumatta. Erityisesti pakolaiset, yksinäisyyden keskellä elävät, vanhukset, nuoret ja lapset tarvitsevat turvaa ja huolenpitoa. Jokainen ihminen on lähimmäisemme, kaikki kohtaamamme ihmiset ovat sisariamme ja veljiämme.

Rukouspäivinä kirkot yhtyvät yhteiseen rukoukseen rauhan, oikeudenmukaisuuden, tasa-arvon ja sovinnon puolesta.

Helsingissä 17. lokakuuta 2022

Tasavallan presidentti
Sauli Niinistö

RUKOUSPÄIVIEN RAAMATUNTEKSTIT 2023

18.1. *Kristittyjen ykseyden rukouspäivä*

Jesaja 1:17

17 Opetelkaa tekemään hyvää,
tavoitelkaa oikeudenmukaisuutta,
puolustakaa sorrettua,
hankkikaa orvolle oikeus,
ajakaa lesken asiaa.

Matteus 23:13-26

13 »Voi teitä, lainopettajat ja fariseukset! Te teeskentelijät! Te suljette taivasten valtakunnan ovet ihmisten edestä. Itse te ette mene sisälle ettekä päästä niitäkään, jotka menisivät.

[14»Voi teitä, lainopettajat ja fariseukset! Te viette leskiltä talot ja latelette pitkiä rukouksianne vain näön vuoksi. Sitä ankarampi tulee olemaan teidän tuomionne.]

15 »Voi teitä, lainopettajat ja fariseukset! Te teeskentelijät! Te kierrätte maat ja meret hankkiaksenne edes yhden käännynnäisen, ja kun siinä onnistutte, teette hänestä helvetin oman, kahta vertaa pahemman kuin itse olette.

16»Voi teitä, te sokeat oppaat! Te sanotte: 'Jos vannoo temppelin kautta, se ei merkitse mitään, mutta jos vannoo temppelin kullan kautta, vala on sitova.' 17 Te sokeat typerykset! Kumpi on tärkeämpi, kulta vai temppeli, joka sen kullan pyhittää? 18 Te sanotte myös: 'Jos vannoo alttarin kautta, se ei merkitse mitään, mutta jos vannoo alttarille pannun uhrilahjan kautta, vala on sitova.'

19 Te sokeat! Kumpi on tärkeämpi, uhrilahja vai alttari, joka lahjan pyhittää? 20Se, joka vannoo alttarin kautta, vannoo sekä alttarin että kaiken sen päällä olevan kautta, 21 ja se, joka vannoo temppelin kautta, vannoo samalla hänen kauttaan, jonka asuinpaikka se on. 22 Niin myös se, joka vannoo taivaan kautta, vannoo Jumalan valtaistuimen kautta ja hänen kauttaan, joka sillä istuu.

23 »Voi teitä, lainopettajat ja fariseukset! Te teeskentelijät! Te maksatte kymmenykset jopa mintusta, tillistä ja kuminasta, mutta laiminlyötte sen, mikä laissa on tärkeintä: oikeudenmukaisuuden, laupeuden ja uskollisuuden. Näitä teidän pitäisi noudattaa, noita muitakaan unohtamatta. 24 Te sokeat oppaat! Hyttysen te siivilöitte, mutta nielaisette kamelin!

25 »Voi teitä, lainopettajat ja fariseukset! Te teeskentelijät! Te puhdistatte maljanne ja vatinne ulkopuolelta, mutta mitä niissä on sisällä: riistoa ja hillittömyyttä! 26 Sinä sokea fariseus, puhdistista malja ensin sisältä, muuten sitä ei saada ulkopuoleltakaan puhtaaksi!

Kol. 3:12-17

12 Te, jotka olette Jumalan valittuja, pyhiä ja hänelle rakkaita, pukeutukaa siis sydämelliseen armahtavaisuuteen, ystävällisyyteen, nöyryyteen, lempeyteen ja kärsivällisyyteen. 13 Pitäkää huolta, että tulette toimeen keskenänne, antakaa anteeksi toisillenne, vaikka teillä olisikin moittimisen aihetta. Niin kuin Herra on antanut teille anteeksi, niin antakaa tekin. 14 Mutta kaiken kruunuksi tulkoon rakkaus, sillä se tekee kaiken täydelliseksi. 15 Vallitkoon teidän sydämissänne Kristuksen rauha, johon teidät on yhden ja saman ruumiin jäseninä kutsuttu. Olkaa myös kiittollisia. 16 Antakaa Kristuksen sanan asua runsaana keskuudessanne. Opettakaa ja neuvokaa toisianne kaikella viisaudella ja laulakaa kiittollisin mielin Jumalalle psalmeja, ylistysvirsiä ja hengellisiä lauluja. 17 Mitä teettekin, sanoin tai teoin, tehkää kaikki Herran Jeesuksen nimessä, kiittäen hänen kauttaan Jumalaa, Isäämme.

24.10. Rauhan, ihmisoikeuksien ja kansainvälisen vastuun rukouspäivä

Jeremia 23:1-6

1 »Voi paimenia, jotka hävittävät ja hajottavat minun laitumeni lampaat!» sanoo Herra. 2 Sen tähden Herra, Israelin Jumala, sanoo minun kansani paimenille:

»Te olette hajottaneet laumani, päästäneet lampaani omille teilleen ettekä ole pitäneet niistä huolta! Mutta minä kyllä pidän huolen teistä: minä vaadin teidät tilille pahoista teoistanne.

3 »Sitten minä itse kokoan laumani rippeet kaikista maista, joihin olen lampaani karkottanut. Minä tuon lampaani takaisin laitumelleen, siellä ne ovat hedelmälliset ja lisääntyvät. 4 Minä annan niille paimenia, jotka huolehtivat niistä. Enää ne eivät pelkää eivätkä säiky eikä yksikään niistä joudu hukkaan, sanoo Herra.»

5 – Tulee aika, sanoo Herra, jolloin Daavidin suvusta nousee Vanhurskas Verso.

Hän on kuningas,

joka hallitsee viisaasti

ja saattaa maassa voimaan oikeuden ja vanhurskauden.

6 Hänen aikanaan Juuda saa avun,
ja Israel elää turvassa.
Häntä kutsutaan tällä nimellä:
»Herra on meidän vanhurskautemme».

Johannes 10:1-6

1 Totisesti, totisesti: se, joka ei mene lammastarhaan portista vaan kiipeää sinne muualta, on varas ja rosvo. 2 Se, joka menee portista, on lampaiden paimen. 3 Hänelle vartija avaa portin, ja lampaat kuuntelevat hänen ääntään. Hän kutsuu lampaitaan nimeltä ja vie ne laitumelle.

4 Laskettuaan ulos kaikki lampaansa hän kulkee niiden edellä, ja lampaat seuraavat häntä, koska ne tuntevat hänen äänensä. 5 Vierasta ne eivät lähde seuraamaan vaan karkaavat hänen luotaan, sillä ne eivät tunne vieraan ääntä.»

6 Jeesus esitti heille tämän vertauksen, mutta he eivät ymmärtäneet, mitä hän puheellaan tarkoitti.

Room. 14:4-12,19

4 Mikä oikeus sinulla on tuomita toisen palvelijaa? Oman isäntänsä edessä hän seisoo tai kaatuu – vaikka kyllä hän seisoo, sillä Herra kykenee pitämään hänet pystyssä.

5 Joku pitää yhtä päivää toista parempana, toiselle kaikki päivät ovat samanarvoisia. Kukin olkoon omassa vakaumuksessaan varma. 6 Joka kiinnittää huomionsa päiviin, tekee niin Herran kunniaksi, ja joka syö, syö Herran kunniaksi, sillä hän kiittää Jumalaa. Joka taas ei syö, on Herran kunniaksi syömättä, ja hänkin kiittää Jumalaa.

7 Kukaan meistä ei elä itseään varten eikä kukaan kuole itseään varten.

8 Jos elämme, elämme Herran omina, ja jos kuolemme, kuolemme Herran omina. Elämmepä siis tai kuolemme, me kuulumme Herralle.

9 Juuri sitä vartenhan Kristus kuoli ja heräsi elämään, että hän olisi niin kuolleiden kuin elävienkin Herra.

10 Kuinka sinä voit tuomita veljesi? Tai sinä toinen, kuinka voit halveksia veljeäsi? Kaikki me joudumme Jumalan tuomioistuimen eteen.

11 Onhan kirjoitettu:

– Niin totta kuin elän, sanoo Herra,
jokainen polvi on notkistuva minun edessäni
ja jokainen kieli on ylistävä Jumalaa.

12 Jokainen meistä joutuu tekemään Jumalalle tilin itsestään.

19 Pyrkikäämme siis rakentamaan rauhaa ja vahvistamaan toisiamme.

Den kristnes mod kommer från en djup förtröstan på en kärleksfull Gud

Böneveckan för kristen enhet firas i cirka 120 länder runt om i världen. Årets bibeltext från Jesajas första kapitel är en stark uppmaning till en äkta och ärlig bön och tillbedjan. Att tjäna Gud är att lära sig att göra gott och söka rättvisa i alla våra människomöten. De bibeltexter som valts ut för de åtta dagarna i böneveckan som helhet utmanar oss som enskilda kristna och som gemenskaper på olika sätt - men utan att glömma bort det hopp som kristna finner även i Gamla testamentet. Vi har hopp om Jesu frälsningsverk för varje person, som vänder sig till den treenige Guden.

Republikens president konstaterar i böndagsplakatet att "Olika kriser utmanar vårt samhälle och för med sig fenomen som kan ge upphov till motsättningar, hatprat, misstänksamhet, rasism och ojämlikhet mellan olika människogrupper". För att utrota dem behöver vi en ödmjuk attityd och mod att ta itu med orättvisor. Den kristnes mod kommer från en djup förtröstan på en kärleksfull Gud, och den gemensamma bönen hjälper oss att leva ut Guds verklighet i vardag och fest.

Som ett nytt inslag i böneveckan har varje dag i veckan några frågor som man kan fundera över, antingen enskilt eller i grupp. För första gången har de internationella bönerna och reflektionstexterna också anpassats till lättläst finska. Allt material kan användas fritt under hela året för olika evenemang.

Det är önskvärt att böneveckan firas tillsammans med kristna inom den egna regionen: genom att lära känna varandra, be tillsammans och handla tillsammans lägger man grunden för att Jesu bön om gemenskap och enhet ska kunna bli en levande verklighet, både på den egna orten och i den globala kyrkan.

Med önskan om välsignad gemensam bönevecka!

Redaktionskommittén

Den bibliska texten

Jesaja 1: 12–18

12 Vem har begärt detta av er
när ni träder fram inför mig,
ni som trängs på mina förgårdar?

13 Kom inte med era meningslösa gåvor,
jag avskyr offerröken.

Nymånad, sabbat, högtidssamling –
jag tål inte falskhet och fest.

14 Jag hatar era högtider och nymånadsfester,
de har blivit en börda för mig,
som jag inte orkar bära.

15 När ni lyfter era händer i bön
vänder jag bort blicken.

Hur mycket ni än ber
lyssnar jag inte.

Ni har blod på händerna.

16 Tvätta er, rena er!

Låt mig slippa se era illdåd.

Sluta göra det onda

17 och lär er göra det goda.

Sträva efter rättvisa,
stöd den förtryckte.

För den faderlöses talan,
skaffa änkan rätt.

18 Låt oss gå till rätta med varandra,
säger Herren.

När era synder är scharlakansröda,
kan de då bli vita som snö?

När de är röda som purpur,
kan de då bli vita som ull?

INTRODUKTION AV TEMAT FÖR ÅRET 2023

Jesaja levde och verkade i riket Juda under 700-talet f.Kr. Han var samtida med profeterna Amos, Mika och Hosea. Tack vare att samtidens stormakter Egypten och Assyrien var försvagade rådde ekonomiskt välstånd och politisk stabilitet i både Juda och Israel. Samma tidsperiod kännetecknades emellertid i bägge rikena av skriande orättvisor och ojämlikhet.

Tidsperioden kännetecknades också av att rituella och formaliserade uttryck för gudstro blomstrade, med fokus på tempelgåvor och offer. Den rituella trosutövningen leddes av prästerna, vilka också gynnades av de rika och mäktiga. I och med den nära förbindelsen mellan templet och det kungliga palatset kom makten att koncentreras nästan fullständigt till kungarna och prästerna. Under större delen av historien hade dessa sällan stått upp för de förtryckta. Enligt den här tidens världsbild uppfattades de rika invånarna, med förmåga att skänka och offra mycket, som särskilt välsignade av Gud. De fattiga – som inte kunde bidra på samma sätt – betraktades snarare som förbannade och svartmåladades för sin oförmåga att fullt ut delta i templets religiösa liv.

Jesaja försökte väcka folket till medvetenhet om situationens allvar. Snarare än hedervärt och välsignat, betraktade han samtidens religiösa uttryck som en skymf mot Gud, och ett infekterat sår. Jesaja såg hur orättvisorna orsakade revor i samhällsväven och hans profetior kritiserade samtidens politiska, samhälleliga och religiösa strukturer. Han pekade på dubbelmoralen i att skänka tempelgåvor samtidigt som man förtryckte de fattiga. Jesaja förband rättfärdighet och rättvisa med Gud själv och kritiserade kraftfullt korrupta ledare samtidigt som han tog de missgynnade i försvar.

Arbetsgruppen som utsetts av Minnesotas kristna råd har valt ut en vers från profeten Jesajas första kapitel till den centrala texten i årets bönevecka: ”lär er göra det goda. Sträva efter rättvisa, stöd den förtryckte. För den faderlöses talan, skaffa änkan rätt” (1:17). Jesaja förkunnade att Gud förväntar sig rättfärdighet och rättvisa; från oss alla, hela tiden och i alla delar av livet. Världens brustenhet och ragmentarisering i vår tid speglar på många sätt de utmaningar som han konfronterade i sin förkunnelse. Rättvisa, rättfärdighet och enhet har sin grund i Guds kärlek till var och en av oss, och är en central del av vem

Gud är och hur Gud förväntar sig att vi ska bemöta varandra. Guds vilja att skapa en ny mänsklighet ”av alla folk och stammar och länder och språk” (Upp 7:9) kallar oss alla till den fred och enhet som Gud i alla tider avsett för sin skapelse.

Profetens kritik mot sin samtids religiösa bruk är skarp ”Kom inte med era meningslösa gåvor, jag avskyr offerröken ... När ni lyfter era händer i bön vänder jag bort blicken” (vv. 13-15). Efter att han pekat ut problemen, kommer också lösningen. Folket förmanas att ”Tvätta er, rena er! Låt mig slippa se era illdåd. Sluta göra det onda” (v. 16).

Än idag ser vi skiljelinjer och förtryck uppstå varje gång en enskild grupp eller samhällsklass tilldelas privilegier framför andra. Rasismens synd skymtar fram genom varje trosföreställning eller handling som upphöjer en ”ras” över en annan.¹ Fördomar, upprätthållna av maktbalanser, går vida bortom enskilda relationer och in i samhällets bärande strukturer – ett systematiskt utövande av rasism. Somliga har gynnats, även kyrkor, medan andra tryckts ned eller exkluderats, bara för att de råkar ha en annan hudfärg eller kulturell tillhörighet, utifrån föreställningar om ”ras”.

Liksom religiösa människor då motsatte sig bibelns profeter, har även vi kristna varit delaktiga i upprätthållandet av fördomar, skiljelinjer och förtryck. Historien vittnar om att vi, snarare än att erkänna och vörda varje människas värdighet, alltför ofta varit delaktiga i syndiga strukturer så som slaveri, kolonisation, segregation och apartheid. Våra medmänniskor, skapta till Guds avbild, har därmed fråntagits sin värdighet utifrån falska föreställningar. Även i kyrkorna har man misslyckats med att värna alla de döptas okränkbarhet och förminskat systrar och bröder utifrån förmenta olikheter.

Martin Luther Kings ord: ”Det är en av vår nations tragedier, en av dess skamliga tragedier, att klockan 11 varje söndagsmorgon är en av de mest segregerade tidpunkterna, om inte den mest segregerade, i hela Amerikas kristenhet.” illustrerar väl hur hela mänsklighetens skiljelinjer

1 Det finns bara en ras, och det är människorasen. Däremot behöver vi erkänna att myten om ras har lett till rasism. Ras är inget biologiskt faktum; det är en social konstruktion som delar in mänskligheten i grupper, utifrån olika fysiska attribut. Fastän själva begreppet inte används överallt i världen, har det ändå använts som ett redskap för att kategorisera och förtrycka grupper av människor.

hänger samman med sprickorna inom kyrkan. All uppdelning av människor har sin rot i synden, det vill säga i förhållningssätt och beteenden som går emot den enhet som Gud önskar för hela sin skapelse. Tragiskt nog är rasism en av de synder som har orsakat falska skiljelinjer mellan kristna, vilket lett till att man firar gudstjänst åtskilda, i separata byggnader. I vissa fall har det fört med sig att församlingar splittrats. Tyvärr har inte mycket förändrats sedan tiden för Martin Luther Kings tal. Klockan 11:00 – den vanligaste tiden för gudstjänst – är ofta inget enhetens tecken, utan synliggör snarare skiljelinjerna mellan olika grupper och samfund.

Enligt Jesajas profetiska ord är en sådan dubbelmoral inget mindre än en skymf mot Gud: ”Hur mycket ni än ber lyssnar jag inte. Ni har blod på händerna” (v. 15).

Lär er göra det goda

I bibelorden som valts ut till årets Bönevecka för kristen enhet visar profeten Jesaja hur vi kan lära oss att läka dessa sår. Att vi lär oss göra det goda bygger på ett aktivt beslut att ägna oss åt självrannsakan. böneveckan är ett gynnsamt tillfälle för kristna att kännas vid att de skiljelinjer som finns mellan våra kyrkor och trosinriktningar inte kan skiljas åt från den vidare mänskliga familjens uppdelningar. När vi gemensamt ber för kristen enhet får vi tillfälle att reflektera över vad som förenar oss och hur vi kan ta oss an mänsklighetens orättvisor och brustenhet.

Profeten Mika påtalar att Gud har sagt oss vad som är gott, och vad som förväntas av oss: ”att du gör det rätta, lever i kärlek och troget håller dig till din Gud” (Mik 6:8). Att vi gör det rätta handlar om att varje människa respekteras. Rättvisan kräver en verkligt lika behandling för att vi ska kunna ta itu med historiska missgärningar utifrån ”ras”, kön, religion och socioekonomisk ställning. Att vi troget håller oss till vår Gud kräver botgöring, och slutligen försoning. Gud förväntar sig av oss att vi alla enas i ett gemensamt ansvar för alla Guds barns värdighet. Alla kristnas enhet vore ett tecken på, och en försmak av, hela skapelsens försonade enhet. Kristen splittring, däremot, försvagar detta tecken, genom att sprickorna fördjupas. Kyrkans uppdrag är ju att komma med läkedom för världens brustenhet.

Sträva efter rättvisa

Jesaja uppmanar Judas folk att sträva efter rättvisa (v. 17) och pekar därmed ut orättvisorna och förtrycket i deras samhälle. Han bönfaller dem om att ställa detta tillstånd till rätta. Strävan efter rättvisa kräver att vi vågar konfrontera de som utsätter andra för det onda. Det är ingen enkel uppgift, och kommer stundtals att orsaka konflikter, men Jesus försäkrar oss om att det är en väg som leder oss till himmelriket. ”Saliga de som förföljs för rättfärdighetens skull, dem tillhör himmelriket” (Matt 5:10). Kyrkor i olika delar av världen måste uppmärksamma på vilka sätt man formats av samhällsnormer och, passivt eller aktivt, bidragit till orättvisor. Rasismen har varit en av orsakerna till splittring som skurit tvärs igenom Kristi kropp. Toxiska ideologier, så som ”den vita rasens överlägsenhet” (White Supremacy) och ”upptäckardoktrinen”² har gjort stor skada, särskilt i Nordamerika och i de länder som koloniserats av europeiska stormakter genom århundradena. Som kristna måste vi vara villiga att ta itu med sådana förtryckande system och tydligt stå upp för rättvisa. Under det år som förberedelserna av materialet till böneveckan pågick i Minnesota var förtryck runtom i världen stor. Många olika former av lidande och förtryck förvärrades av covid-19 pandemin. Inte minst i det globala syd var det mycket svårt för många att få sina basbehov tillgodosedda och biståndet var i hög grad frånvarande. Under dessa omständigheter kändes ord ur Predikaren högaktuella: ”Vidare såg jag alla de våldsdåd som begås under solen: de förtryckta gråter men ingen tröstar dem, förtryckaren övar våld mot dem men ingen hjälper dem” (Pred 4:1).

Förtrycket skadar hela mänskligheten. Ingen verklig enhet kan existera ibland oss utan rättvisa. När vi ber för kristen enhet, behöver vi kännas vid både det förtryck som pågår nu, och det som varat i generationer. Vi behöver stå stadigt tillsammans i vårt engagemang för botgöring och göra Jesajas ord till våra; ”tvätta er, rena er!” för att ”ni har blod på händerna” (vv. 15, 16).

Stöd den förtryckte

Bibeln lär oss att vår relation med Kristus inte kan lösgöras från vårt förhållningssätt till hela Guds folk, i synnerhet de som han kallar för ”dessa mina minsta” (Matt 25:40). Vår omsorg om varandra förutsätter

2 ”Upptäckardoktrinen” har sitt ursprung i en bulla utfärdad av påve Alexander den VI (4 maj 1493). Den rättfärdigade att man trängde bort urfolken och tog över deras mark utifrån uppfattningen om att kolonialmakterna ”upptäckt” dessa landområden

ett engagemang i mishpat, det hebreiska ordet för reparativ rättvisa. Det handlar om att stå upp för de vars röster inte blivit hörda, om att blottlägga orättfärdiga strukturer och bygga nya som kan främja och garantera alla deras rättigheter. Det handlar om ett engagemang som sträcker sig bortom vår vänskapskrets, familj och församling och omfattar hela mänskligheten. Vi kristna är kallade att lyssna till klagoropen från dem som lider, så att vi bättre kan förstå och svara an på deras berättelser.

Martin Luther King påtalade ofta att ”uppror är de ohördas språk.” När protester och oroligheter uppkommer i samhället är det ofta på grund av röster som inte blivit hörda. Om kyrkorna förenade sina röster med de förtrycktas skulle ropen efter rättvisa och befrielse förstärkas. Vi tjänar och älskar Gud och vår nästa när vi står enade och tjänar och älskar varandra.

För den faderlöses talan, skaffa änkan rätt

Änkan och den föräldralöse, liksom främlingen, har i den hebreiska bibeln särskild betydelse som representanter för samhällets mest utsatta personer. Under den ekonomiskt blomstrande tid då Jesaja var verksam i Juda, hade änkornas och de föräldralösas situation blivit alltmer akut då de, utan beskydd och rätt till egen mark, saknade möjlighet att försörja sig. Profeten förmanade samhället, som frodades i sitt överflöd, att också värna och försvara sina fattiga och mest utsatta. Hans profetiska rop ekar in i vår tid när vi stannar upp och reflekterar över vilka som är de mest utsatta i vårt samhälle.

Vilkas röster är det som inte hörs i våra sammanhang? Vem saknar representation vid bordet? Och varför? Vilka kyrkor och trosgemenskaper saknas i våra ekumeniska samtal, aktioner och böner för kristen enhet? När vi nu tillsammans går in i böneveckan, hur vill vi förhålla oss till de röster som saknas ibland oss?

Avslutningsvis

Jesaja utmanade Guds folk att gemensamt börja göra det goda; att tillsammans sträva efter rättvisa, värna de utsatta, försvara den föräldralöse och stå upp för änkan. Profetens utmaning gäller även oss idag. Hur kan vi tillsammans manifesteras kristen enhet på ett sätt som tar itu med vår tids ondska och orättvisor? Hur kan vi gå in i dialog, öka vår medvetenhet, söka insikt och förståelse för varandras levda

erfarenheter? Dessa böner och mellanmännsliga möten har kraft att förvandla oss – både som individer och kollektiv. Låt oss vara öppna för Guds närvaro i alla våra möten när vi söker förändring, synliggör förtryck och ber om läkedom för rasismens synder. Låt oss tillsammans gå in i kampen för rättvisa i vårt samhälle. Alla hör vi till Kristus.

BIBLISKA REFLEKTIONER OCH BÖNER FÖR DE ÅTTA DAGARNA

Dag 1: Att lära oss göra det goda

Bibeltexter

Jesaja 1:12-18 *Lär er göra det goda. Sträva efter rättvisa, stöd den förtryckte. För den faderlöses talan, skaffa änkan rätt.*

Lukas 10:25-36 *"Och vem är min nästa?"*

Reflektion

Enligt Jesaja vill Gud inte bara att Juda ska bli mer rättvist utan även att principen att alltid göra det rätta efterlevs. Gud vill att vi bryr oss om hur föräldralösa och änkor har det, men även att vi gör vad som är rätt och gott för dem – och för alla andra som på något sätt marginaliserats av samhället. Det hebreiska ordet för gott är yaw-tab' som betyder glad, behaglig, att göra bra ifrån sig, och att göra något vackert.

Att vara kristen innebär att vara lärjunge. Alla kristna lyder under Guds ord, och vi får tillsammans lära oss vad det innebär att göra det goda, liksom vem som är i behov av vår solidaritet. I takt med att samhället blir alltmer likgiltigt inför andras behov behöver vi, i egenskap av Guds barn, lära oss att stå upp för våra förtryckta bröder och systrar. Vi måste våga säga som det är till dem som har makten och, om det behövs, driva deras frågor så att de kan få leva i rättvis fred.

När vi agerar på det sättet så kan vi vila i att vi gör det rätta. Vårt åtagande att upphäva rasismen och läka från dess synder kräver att vi är beredda och villiga att stå i en uppriktig relation till våra kristna systrar och bröder.

Kristen enhet

En laglörd frågade Jesus: "Och vem är min nästa?" Jesus svar pekar bortom indelningar efter religion, folkgrupp och nationalitet och manar oss att känna igen vår nästa i hennes nöd. På samma sätt behöver vi kristna lära oss att se bortom våra skiljelinjer inom den kristna familjen så att vi kan känna igen och älska våra bröder och systrar i Kristus.

Utmaning

Vilka är de marginaliserade eller förtryckta i ditt samhälle?
Hur kan kyrkorna gemensamt gå tillsammans med dessa
bröder och systrar, möta deras behov och höja rösterna för deras
vägnar?

Bön

Herre, du som kallade ditt folk ut ur slaveriet och in i friheten,
Ge oss styrka och mod att söka upp dem som saknar rättvisa.
Låt oss öppna våra ögon för behoven och komma till undsättning.
Samla oss genom din helige Ande till den flock som
hör till Jesus Kristus, vår herde. Amen.

Dag 2: Att rätt skipas...

Bibeltexter

Ords 21:13-15 *Att rätt skipas är den rättfärdiges glädje men
ogärningsmannens fasa.*

Matt 23:23-25 *Rättvisa, barmhärtighet, trohet. Det gäller att göra det
ena utan att försumma det andra.*

Reflektion

Redan från början förser Ordspråksboken sin läsare med
vishet och vägledning ”till insikt, till rättfärdighet, rätt och
redbarhet” (1:2). Alltigenom dess kloka samling av råd, löper
uppmaningarna att agera rättvist och eftersträva rättfärdighet
som en röd tråd; outtröttligt framhålls detta som viktigare för Gud
än offer. I en kort men kärnfull fras, vittnar författaren om att den
rättfärdige gläds när rättvisa skipas. Men ogärningsmännen förfasar
sig. Alla kristna, tvärs över våra olika skiljelinjer, bör förenas i glädje
när rättvisa skipas och vara beredda att stå enade när rättvisan möter
motstånd.

När vi gör vad Herren förväntar sig av oss och vågar sträva efter
rättvisa, kan vi dock bli varse att vi hamnat i en storm av motstånd mot
varje försök att ställa saker till rätta för de mest sårbara ibland oss.

De som har mycket att vinna på de system och strukturer
som omfamnas av ”vit maktrörelsen” ”White Supremacy”-
rörelsen och andra förtryckande ideologier (såsom kastsystemet eller

patriarkala strukturer) kommer att försöka hindra och motarbeta rättvisan, ofta med våld. Men att sträva efter rättvisa är att rikta in sig mot maktens kärna, bereda plats för Guds rätta ordning och hållbara visdom i en värld som alltför ofta blivit okänslig för lidandet. Trots allt detta kan man glädjas åt att göra det rätta. Det finns glädje i att stämma in i påståendet ”Black Lives Matter”, i strävan efter rättvisa för Guds förtryckta och exploaterade barn.

Det finns glädje i strävan efter försoning med andra kristna, så att vi tillsammans bättre kan tjäna Guds rikes utbredande. Låt denna glädje komma till uttryck genom delade erfarenheter av Guds närvaro i gemenskapen, på både välbekanta och utforskade platser, dit Gud leder oss på vägen till läkning, försoning och enhet i Kristus.

Kristen enhet

De religiösa ledare som Jesus riktar sig till i evangelietexten har förhärdats och blivit bekväma med världens orättvisor. De utför gärna religiösa plikter såsom att ge tionde av mynta, dill och kummin, men försummar de tyngre och mer krävande buden om rättvisa, barmhärtighet och trohet. På ett liknande sätt har kristna människor idag vant sig vid och blivit obesvärade av de uppdelningar som råder emellan oss människor. När det kommer till våra religiösa sedvänjor är vi trogna, men vi bortser ofta från Herrens utmanande önskan om att alla hans lärjungar ska vara som en.

Utmaning

Hur kan församlingar stötta varandra i att stå stadigt när vårt engagemang för rättvisa väcker motstånd?

Bön

Gud, du är visdomens källa. Vi ber om klokhets och mod att göra det rätta, att våga ta itu med det som blivit fel i världen genom att agera för att rättas till. Vi ber om vishet och mod att få växa i enhet med din son, Jesus Kristus. Han som, tillsammans med dig och den helige Anden, råder i evigheters evighet. Amen.

Dag 3: Rättvisa, barmhärtighet och anspråkslöshet

Bibeltexter

Mika 6:6-8 *Det enda Herren begär av dig: att du gör det rätta, lever i kärlek och troget håller dig till din Gud.*

Mark 10:17-31 *Gode mästare, vad skall jag göra för att vinna evigt liv?*

Reflektion

Inte jag – vi. Profeten förklarar för folket vad trohet till Guds förbund handlar om: ”det enda Herren begär av dig: att du gör det rätta, lever i kärlek och troget håller dig till din Gud.” I biblisk hebreiska är rättvisan och barmhärtigheten inget motsatspar, utan binds i själva verket samman till ett och samma ord, mishpat. Gud har visat oss vad som är gott, och bett oss göra det rätta genom att leva i kärlek och i enkelhet gå med vår Gud. Att gå med Gud innebär att gå med andra och handlar därför inte bara om den enskilda individen.

Den kärlek som Gud kallar oss till är alltid en kärlek som förenar: inte jag – vi. Denna insikt gör stor skillnad för hur vi ”gör det rätta”. Som kristna agerar vi rättvist för att synliggöra något av Guds rike i den här världen, och vi bjuder därmed in andra i denna Guds kärleksfulla barmhärtighet.

I Guds rike är vi alla, som Guds barn, lika högt älskade. So kyrka är vi kallade att älska varandra som bröder och systrar och att välkomna andra in i denna kärlek.

Kallelsen till rättvisa, barmhärtighet och att gå ödmjukt med Gud, för oss samman till gemensamt agerande så att vi i våra gemenskaper tillsammans vittnar om Guds rike: inte jag – vi.

Kristen enhet

Anspråkslöshet var en utmaning för den rike unge man som frågade Jesus om vad han behövde göra för att få evigt liv. Han hade sedan barnsben följt alla buden, men kunde inte ta steget in i ett lärjungaskap på grund av den rikedom han höll så hårt om. Så svårt det kan vara för oss kristna att släppa taget om det vi uppfattar som rikedom, men som i själva håller oss tillbaka från den djupare rikedom som kommer med enheten i Jesus lärjungaskap.

Utmaning

Hur kan vi som kyrkor bättre hörsamma våra mest sårbara grannars behov? Hur kan vi hedra alla röster i våra samhällen?

Bön

Barmhärtige och kärleksfulle Gud,

Vidga vår blick så att vi förmår urskilja det uppdrag som vi delar med alla våra kristna bröder och systrar, så att vi låter ditt rikets rättvisa och din kärleksfulla omsorg spridas. Hjälp oss att välkomna våra grannar så som din Son välkomnat oss. Hjälp oss att bli mer generösa när vi inser vilken barmhärtighet du ger oss. Genom Kristus vår Herre. Amen.

Dag 4: De förtrycktas tårar

Bibeltexter

Pred 4:1-5 *Vidare såg jag alla de våldsdåd som begås under solen: de förtryckta gråter men ingen tröstar dem, förtryckaren övar våld mot dem men ingen hjälper dem.*

Matt 5:1-8 ... *Saliga de som sörjer, de skall bli tröstade...*

Reflektion

”De förtryckta gråter.” Man kan föreställa sig att författaren har bevittnat grymheter tidigare. Ändå är kanske detta den första gången som han på riktigt fått se de förtrycktas tårar och fullt ut tagit in deras smärta. Samtidigt som det finns mycket att bedrövas över, bor också ett hoppets frö i detta nya perspektiv: kanske kommer bevittnandet denna gång att leda till förändring och göra skillnad.

En ung kvinna blev vittne till de förtrycktas tårar när hon dokumenterade mordet på George Floyd i maj 2020 med sin mobilkamera. Hennes videoklipp spreds över hela världen och väckte liv i en helig vrede. Människor fick med egna ögon se, och på riktigt ta in, vad afroamerikaner fått utstå i århundraden: att oprovocerat tryckas ned av ett förtryckande system medan människor står vid sidan om och bara tittar på. Erkännandet av denna smärtsamma verklighet har till slut väckt det medlidande globalt som alltför länge lyst med sin frånvaro och som kommit till uttryck genom såväl människors böner som protester för rättvisa.

Rörelsen från att passivt stå vid sidan av och titta på till att verkligen se och ta in väcker oss till engagemang här och nu: Gud kan lyfta fjällen från våra ögon så att vi bevittnar på ett nytt, befriande sätt. När fjällen faller bort kommer Helig Ande över oss med insikt, men även som beslutsamhet att svara an på nya och friare sätt. Ett av kyrkornas gensvar resulterade i ett bönetält på George Floyd Square, den plats där han mördats. Kyrkor och församlingar gick samman för att bidra med trygghet och tröst till de sörjande och förtryckta.

Kristen enhet

Matteus återgivning av saligprisningarna börjar med att Jesus betraktar folksamlingen. Ibland dem måste han ha fått syn på fredsarbetarna, de som var fattiga i anden, de renhjärtade, de sörjande och de som hungrade och törstade efter rättvisa. I saligprisningarna sätter Jesus inte bara ord på vad människorna kämpade med, utan även på vad de skulle komma att bli: Guds barn och himmelrikets arvtagare. Som kristna kallas vi att öppna ögonen för våra bröders och systrars heliga kamper.

Utmaning

Hur har ni gått samman med andra kristna och engagerat er mot förtrycket i er omgivning? Hur skulle kyrkorna i ert lokalsamhälle kunna gå samman för att visa solidaritet med de som trycks ned?

Bön

Rättvisans och barmhärtighetens Gud, avlägsna fjällen från våra ögon så att vi kan se och ta in det förtryck som pågår i vårt samhälle. Vi ber i Jesus namn, han som såg och kände med människorna omkring sig. Amen.

Dag 5: Lovsjunga Gud i ett främmande land

Bibeltexter

Ps 137:1-4 De som höll oss fångna bad oss att sjunga, de som släpat bort oss bad om glada visor: "Sjung för oss en sång från Sion!"

Luk 23.27-31 Jerusalems döttrar, gråt inte över mig, gråt över er själva och era barn.

Reflektion

Psalmistens klagan kommer från Judas exil i Babylon, men dess smärta genljuder över olika tider och kulturer. Kanske ropade psalmisten

ut sina ord mot himlen. Kanske utmejslades varje vers mellan djupa sorgesuckar. Kanske uttalades orden med den likgiltighetens axelryckning som bara kan komma ur ett liv av orättvisa och maktlöshet. Hur än orden en gång uppkom, har de väckt resonans i hjärtat hos många andra som behandlats som främlingar, i andra länder eller i sina egna.

Förtryckarens behov av glädje och god stämning i den här psaltarpsalmen och kravet på att få höra sånger sjungas om ett lyckligt förflutet är något som marginaliserade folk genom historien ofta förväntats leverera. ”Minstrel”-shower, geishors dans eller Vilda västern-uppträdanden med cowboys och indianer är några exempel på hur förtryckare begärt att kuvade folkgrupper ska underhålla och uppträda sorglöst för dem för att säkra sin egen överlevnad. Budskapet är lika enkelt som det är grymt; era sånger, era ceremonier, er kulturella identitet, allt det som ni håller för heligt och som gör er unika är endast tillåtet i den mån det tjänar oss.

Den här psaltarpsalmen ger röst åt generationer av förtryckta ges. Hur ska vi kunna sjunga Herrens sånger när vi blivit främlingar i vårt eget land? Vi sjunger inte för dem som förtrycker oss, utan för att prisas Gud. Vi lovsjunger att vi inte är ensamma, för Gud har aldrig övergivit oss. Vi sjunger för att vi är omgivna av en sky av vittnen. Förfäderna och helgonen inspirerar oss. De manar oss att sjunga hoppets sånger, frihetens sånger, sånger om ett hemland dit folket en dag får återvända.

Kristen enhet

Lukasevangeliet skildrar hur människor, många av dem kvinnor, slår följe med Jesus också i den stund då han måste bära sitt kors på vägen till Golgata. En sådan efterföljelse kallas för troget lärjungaskap. Dessutom ser Jesus deras egen kamp och det lidande de kommer att behöva uthärda i bärandet av sina egna kors.

Tack vare den ekumeniska rörelsen delar kristna i vår tid sånger, böner, tankar och insikter med varandra, tvärs över traditioner och samfundslinjer. Vi tar emot dem från varandra som frukter av de andras tro och kärleksfulla lärjungaskap, ofta vunna genom prövningar och mödosamma erfarenheter. Dessa delade gåvor är rikedomar att värda och vittnar om den tro som vi alla har gemensam.

Utmaning

Hur kan vi lyfta fram våra berättelser om de förfäder och helgon som levt ibland oss och som sjungit sånger om tro, hopp och befrielse från fångenskap?

Bön

Alla förtrycktas Gud,

Öppna våra ögon för de svårigheter som fortsätter att drabba våra systrar och bröder i Kristus. Må din Ande ge oss modet att sjunga i endräkt, att höja våra röster tillsammans med de vars lidande inte hörsammas. Vi ber i Jesus namn. Amen.

Dag 6: Vad ni gjort för någon av dessa minsta ... det har ni gjort för mig

Bibeltexter

Hes 34:15-20 *Jag skall leta efter de vilsegångna och hämta hem de bortsprungna, jag skall förbinda de skadade, hjälpa de sjuka och se till de starka och välmående.*

Matt 25:31-40 *Sannerligen, vad ni har gjort för någon av dessa minsta som är mina bröder, det har ni gjort för mig.*

Reflektion

I Matteusevangeliet påminns vi om att vi inte kan separera vår kärlek till Gud från vår kärlek till andra. Gud älskar vi när vi ger de hungriga att äta, ger de törstiga att dricka, välkomnar främlingar, klär de nakna, visar omsorg om de sjuka och besöker de fångslade. När vi tjänar och visar omsorg om ”någon av dessa minsta”, tjänar vi också Kristus.

Under åren 2020 och 2021 blottades vilket stort lidande som finns bland Guds barn. Den världsomfattande covid19-pandemin, tillsammans med ekonomiska, utbildningsmässiga och miljömässiga ojämlikheter, fick konsekvenser som kommer att ta årtionden att reparera. Såväl individuellt som kollektivt lidande blev uppenbart runtom i världen och förenade samtidigt kristna i kärlek, empati och solidaritet. I Minnesota blottade mordet på George Floyd en fortsatt och motståndskraftig rasism. Floyds klagorop ”Jag kan inte andas” ekade genom mångas lidande under såväl pandemins som förtryckets tyngd.

Gud kallar oss att hedra varje medlems helighet och värdighet i sin familj. Att vi visar omsorg, tjänar och älskar andra visar oss vilka vi är. Som kristna måste vi stå enade i vårt uppdrag att älska och bry oss om andra, liksom Gud älskar och har omsorg om oss. När vi lever så gestaltar vi vår tro genom våra handlingar och vår tjänst för världen.

Kristen enhet

Profeten Hesekiel beskriver Herren Gud som en herde som gör flocken hel genom att fånga upp dem som gått vilse och plåstra om dem som skadats. Enheten är Faderns vilja för sitt folk och han fortsätter att åstadkomma denna enhet, helandet av sin flock, genom den helige Andens rörelse. Genom bönen öppnar vi oss för att ta emot den Ande som återställer enheten bland alla döpta.

Utmaning

På vilka sätt är ”dessa minsta” osynliga för dig eller för din kyrka? Hur kan våra kyrkor gemensamt engagera oss för ”dessa minsta?”

Bön

Kärlekens Gud,

Vi tackar dig för din outtröttliga kärlek och omsorg om oss. Hjälp oss att sjunga försoningens sånger. Öppna och vidga våra hjärtan så att vi kan ta emot din kärlek och sprida din medkänsla vidare till hela den mänskliga familjen. Vi ber i Jesu namn. Amen.

Dag 7: Det tänds ett hopp

Bibeltexter

Job 5:11-16 *Det tänds ett hopp för den fattige, och ondskan tvingas till tystnad.*

Luk 1:46-55 *Han störtar härskare från deras troner, och han upphöjer de ringa*

Reflektion

Job levde ett gott liv innan han oväntat miste sin boskap och sina tjänare, och tvingades uthärda förlusten av sina barn. Han kom att lida psykiskt, fysiskt och själsligt. Alla bär vi på lidande som kommer till uttryck i våra sinnen, kroppar och själar. Det kan leda till att vi drar oss

undan Gud och vår omgivning. Vi kanske till och med mister vårt hopp. Ändå står vi som kristna enade i en tro på att Gud finns med oss mitt i vårt lidande. Den 11 april 2021 i Minnesota sköts Daunte Wright, en obehäpnad afroamerikansk tjuugoåring, till döds av en vit polisofficer under en rutinmässig trafikkontroll. Incidenten ägde rum mitt under rättegången mot Derek Chauvin, som åtalats för mordet på George Floyd.

Det är lätt att känna hopplöshet när vi än en gång påminns om att vi lever i ett brustet samhälle som inte fullt ut erkänner, hedrar och beskyddar alla människors frihet och värdighet. Bryan Massingale, en ledande romersk-katolsk socialtiker och forskare i rasrättvisa, uttrycker sig såhär:

”Samhället konstrueras av människor. Det samhälle som vi lever i är resultatet av människors val och beslut. Det betyder att människor kan åstadkomma förändring. Vad människor har tagit sönder, delat upp och separerat, kan vi med Guds hjälp också läka, förena och återställa. Det som är nu behöver inte vara så, och däri ligger hoppet och utmaningen.” I bönen lägger kristna sina hjärtan intill Guds hjärta, för att kunna älska vad Gud älskar och älska såsom han älskar. I en uppriktig bön harmonieras alla kristnas hjärtan med varandra, bortom våra uppdelningar, så att vi kan älska vad, vem och hur Gud älskar och låta denna kärlek komma till uttryck genom våra handlingar.

Kristen enhet

Magnificat är Marias lovsång till allt som hon ser Gud göra: återställa jämvikten genom att höja upp de nedtryckta, justera orättvisan genom att mätta de som hungrar och minnas Israel, hans tjänare. Herren glömmer aldrig sina löften och försummar inte sitt folk. Det är lätt hänt att vi förbiser tron hos de som tillhör andra kristna gemenskaper än vår egen, särskilt om dessa grupper är få till antalet. Men Herren gör sitt folk helt genom att lyfta upp de minsta så att allas värde blir erkänt. Vi kallas att se vad Gud ser och att uppskatta alla våra kristna bröder och systrar såsom Gud uppskattar dem.

Utmaning

Hur kan vi förenas i Kristus med hopp och tro att Gud ska ”tvinga ondskan till tystnad?”

Bön

Hoppets Gud,

Låt oss minnas att du finns med oss i vårt lidande.

Hjälp oss att bära hoppet åt varandra när hopplösheten blir en återkommande gäst i våra hjärtan. Ge oss gåvan att stå stadigt i din älskande Ande när vi gemensamt verkar för att utplåna alla former av förtryck och orättvisa.

Ge oss modet att älska vad, vem och hur du älskar och att låta denna kärlek komma till uttryck i våra handlingar.

Genom Kristus vår Herre. Amen.

Dag 8: En återupprättad gemenskap

Bibeltexter

Ps 82:1-4 Ge de svaga och faderlösa deras rätt, låt de hjälplösa och fattiga få rättvisa

Luk 18:1-8 Skulle då inte Gud låta sina utvalda få sin rätt, när de ropar till honom dag och natt?

Reflektion

Psaltaren är en samling av böner, lovsånger, klagorop och vägledning från Gud. I psalm 82 vill Gud se en rättvisa som bevarar de grundläggande mänskliga rättigheter som alla människor har rätt till: frihet, trygghet, värdighet, hälsa, jämlikhet och kärlek. Psalmen vill också se ojämlikheter jämnas ut och ett slut på korruption och exploatering av människor. Detta är den rättvisa som vi kristna kallas att arbeta för. Vi förenar vår vilja och våra handlingar med Guds, som alltid verkar för skapelsens frälsning. Splittringen, inklusive den som finns mellan oss kristna, har alltid sin rot i synden. Försoning innebär att gemenskapen återupprättas.

Gud kallar oss att göra vår kristna tro konkret genom att agera utifrån sanningen att varje människa är värdefull, att människor är viktigare än saker och att värdet av varje institutionell struktur är beroende av huruvida den hotar eller främjar människors liv och värdighet. Varje person har rätt och skyldighet att aktivt delta i vårt samhälle, i vår strävan efter det gemensamma goda och allas välbefinnande, i synnerhet de minstas.

I "Jesus and the Disinherited" konstaterar Howard Thurman, som var Martin Luther Kings andlige rådgivare: "Vi måste stå upp för

sanningen att allt liv är ett och att vi alla hänger samman. Därför är det vår plikt att verka för ett samhälle där den minste kan finna såväl tak över huvudet, som något att äta och dricka. Ni måste offra era liv vid samhällsförändringens altare så att var ni än är, ligger Guds rike bara bortom hörnet.”

Kristen enhet

Jesus kom med liknelsen om änkan och den orättvise domaren för att lära folket ”att alltid be och inte ge upp” (Luk 18:1). Jesus har vunnit en avgörande seger över orättvisan, synden och uppdelningen, och som kristna är det vår uppgift att först acceptera denna seger i våra hjärtan genom bön och därefter i våra liv genom handling. Måtte vi aldrig ge upp, utan snarare fortsätta att be om Guds enhet och att vi får förverkliga den genom våra liv.

Utmaning

Hur kan våra kyrkor, som Guds folk, verka för rättvisa på ett sätt som förenar oss i handling, kärlek och tjänst för hela Guds familj?

Bön

Gud, du skapare och befriare av allting,
Lär oss blicka inåt för att bottna i din älskande Ande,
Så att vi kan gå ut i vishet och mod att alltid välja kärlekens
och rättvisans väg.

Detta ber vi om i Jesus Kristus, din sons, och den helige
Andens namn. Amen.

PLAKAT OM TVÅ EKUMENISKA BÖNEDAGAR ÅR 2023

Gör det goda, sträv efter rättvisa
(Jesaja 1:17)

Varje människa bör behandlas väl, rättvist och jämlikt. Böneveckan 2023 påminner oss om värderingar som främjar gemenskap samt människors välbefinnande och fred. Varje människa är en värdefull och unik skapelse. När det råder jämlikhet, rättvis behandling och fred mellan människor så tryggar det såväl samhällets som skapelsens välbefinnande.

Vi lever mitt i stora katastrofer som märks av i Europa, även i Finland. Europas stora flyktingströmmar, coronapandemin, klimatkrisen och Rysslands krig mot Ukraina har ökat osäkerheten angående framtiden. Folk upplever osäkerhet och märker att människan inte styr alla händelser i världen. Olika kriser utmanar vårt samhälle och för med sig fenomen som kan ge upphov till motsättningar, hatprat, misstänksamhet, rasism och ojämlikhet mellan olika människogrupper.

I den här tiden gäller det för oss att minnas att lärdomen om att göra det goda och arbeta för rättvisa gäller alla. Det uppmuntrar oss att sträva efter rättvisa, försoning och fred samt att stärka gemenskapen.

Böndagarna under ekumeniska böneveckan den 18 januari och under ekumeniska an-svarsveckan den 24 oktober påminner oss om att vi ska se vår nästa i dem som är utsatta. Varje människa är lika mycket värd. Var och en av oss kan för sin del leva ut rättvisa, motarbeta rasism och diskriminering, arbeta för jämlikhet, göra gott och visa främlingar gästfrihet i sin egen närmiljö.

Jesus gav oss budet att älska vår nästa som oss själva. Att se sin nästa i sina medmänniskor gäller alla människor, inte bara dem som tillhör ens eget folk eller religion; vi ska acceptera olika människor, oberoende av ras, hudfärg, samhällsposition, religion och kön. I synnerhet flyktingar, de som lever i ensamhet, äldre, ungdomar och barn behöver trygghet och omsorg. Varje människa är vår nästa, alla människor vi möter är våra bröder och systrar.

Under böndagarna samlas kyrkorna till en gemensam bön för fred, rättvisa, jämlikhet och försoning.

I Helsingfors den 17 oktober 2022

Republikens president
Sauli Niinistö

BÖNDAGARNAS BIBELTEXTER 2023

18.1. *Böndag för kristen enhet*

Jesaja 1:17

17 och lär er göra det goda.
Sträva efter rättvisa,
stöd den förtryckte.
För den faderlöses talan,
skaffa änkan rätt.

Matteus 23:13-26

13 Ve er, skriftlärda och fariseer, ni hycklare som stänger till himmelriket för människorna. Ni går inte själva in, och dem som vill komma dit in släpper ni inte in.

15 Ve er, skriftlärda och fariseer, ni hycklare som far över land och hav för att vinna en enda proselyt, och när någon har blivit det gör ni honom till ett helvetets barn, dubbelt värre än ni själva.

16 Ve er, ni blinda ledare som säger: Svär man vid templet betyder det ingenting, men svär man vid guldets i templet är eden bindande. – 17 Ni blinda dårar, vilket är förmer, guldets eller templet som har gjort guldets heligt? 18 Ni säger: Svär man vid offeraltaret betyder det ingenting, men svär man vid gåvan som ligger på det är eden bindande.

19 – Ni blinda, vilket är förmer, gåvan eller altaret som gör gåvan heligt?

20 Den som svär vid altaret svär både vid det och vid allt som ligger på det. 21 Den som svär vid templet svär både vid det och vid honom som bor i det. 22 Och den som svär vid himlen, han svär både vid Guds tron och vid honom som sitter på den.

23 Ve er, skriftlärda och fariseer, ni hycklare som ger tionde av mynta och dill och kummin men försummar det viktigaste i lagen: rättvisa, barmhärtighet, trohet. Det gäller att göra det ena utan att försumma det andra.

24 Ni blinda ledare, som silar mygg men sväljer kameler!

25 Ve er, skriftlärda och fariseer, ni hycklare som rengör utsidan av bägaren och skålen, medan de inuti är fulla av vinningslystnad och omåttlighet. 26 Du blinde farisé, gör först bägaren ren inuti, så blir också utsidan ren.

Kolosserbrevet 3:12-17

12 Som Guds utvalda, heliga och älskade skall ni alltså klä er i innerlig medkänsla, vänlighet, ödmjukhet, mildhet och tålamod.

13 Ha fördrag med varandra och var överseende om ni har något att förebrå någon. Liksom Herren har förlåtit er skall också ni förlåta.

14 Men över allt detta skall ni ha kärleken, det band som ger fullkomlighet.

15 Låt Kristi frid råda i era hjärtan, den som ni kallades till som lemmar i en och samma kropp. Visa er tacksamhet.

16 Låt Kristi ord bo hos er i hela sin rikedom och med all sin vishet. Lär och vägled varandra, med psalmer, hymner och andlig sång i kraft av nåden, och sjung Guds lov i era hjärtan. 17Låt allt vad ni gör i ord eller handling ske i herren Jesu namn och tacka Gud fadern genom honom.

24.10. Böndag för fred, mänskliga rättigheter och internationellt ansvar

Jeremia 23:1-6

1 Ve de herdar som låter fåren i min hjord gå vilse och skingras, säger Herren. 2Därför säger Herren, Israels Gud, om de herdar som vallar mitt folk: Det är ni som har skingrat mina får och drivit bort dem. Ni har inte tagit hand om dem, men nu skall jag ta hand om er och straffa era onda gärningar, säger Herren.

3 Jag skall själv samla dem som finns kvar av mina får från alla de länder dit jag fördrivit dem och föra dem tillbaka till deras betesmarker. Där skall de bli fruktsamma och föröka sig. 4Och jag skall ge dem nya herdar, som skall valla dem så att de inte längre behöver vara ängsliga eller rädda, och ingen av dem skall komma bort, säger Herren.

5 Det skall komma en tid, säger Herren, då jag skall låta ett rättfärdigt skott växa ur Davids stam.

Han skall vara konung och härska med vishet och skapa rätt och rättfärdighet i landet.

6 Under hans tid skall Juda vara skyddat och Israel leva i trygghet.

Detta är det namn han skall bära:
Herren vår rättfärdighet.

Johannes 10:1-6

1 »Sannerligen, jag säger er: den som inte går in i fårfällan genom grinden utan klättrar in på ett annat ställe, han är en tjuv och en rövare.

2Men den som går in genom grinden är fårens herde.

3 För honom öppnar grindvakten, och fåren hör hans röst, och han ropar på sina får med deras namn och för ut dem. 4

När han har släppt ut sina får går han före dem, och fåren följer honom därför att de känner igen hans röst. 5Men en främling följer de inte, utan springer ifrån honom, därför att de inte känner igen främmande röster.«

6 Denna bild använde Jesus när han talade till dem, men de förstod inte vad han menade.

Romarbrevet 14:4-12,19

4 Vad har du för rätt att döma den som är i en annans tjänst? Om han står eller faller angår bara hans egen herre. Men han faller inte, ty Herren är stark nog att hålla honom upprätt.

5 Den ene gör skillnad på dagar; för den andre är de alla likvärdiga. Var och en skall vara fast i sin övertygelse.

6 Den som alltid tänker på vad det är för dag gör det för Herren. Och den som äter gör det för Herren; han tackar ju Gud. Den som inte äter avstår med tanke på Herren, och han tackar också Gud.

7 Ty ingen av oss lever för sin egen skull, och ingen dör för sin egen skull.

8 Om vi lever, lever vi för Herren, och om vi dör, dör vi för Herren. Vare sig vi lever eller dör tillhör vi alltså Herren. 9Ty Kristus dog och fick liv igen för att härska över både döda och levande.

10 Hur kan du då döma din broder? Eller hur kan du förakta din broder? Alla skall vi en gång stå inför Guds domstol.

11 Ty det är skrivet: Så sant jag lever, säger Herren, för mig skall alla knän böjas, och alla tungor skall prisa Gud.

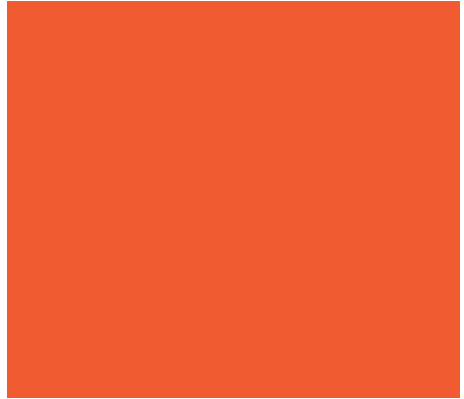
12 Alltså skall var och en av oss avlägga räkenskap inför Gud.

19 Låt oss därför sträva efter det som gagnar friden och bygger upp gemenskapen.

Rukousviikon aineisto myös verkossa
Böneveckans material finns också på nätet
www.ekumenia.fi

Kristittyjen
ykseyden
rukousviikko

Böneveckan
för kristen
enhet

Aineisto osoitteessa
Materialet finns på adressen
www.ekumenia.fi